

ความตกลงระหว่างประเทศและกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับ
การนำเด็กหญิงมาเพื่อการค้าประเวณี

3.1 ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการนำเด็กหญิงมาเพื่อการค้าประเวณีของ
ประเทศไทย

3.1.1 ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีโดยตรง

ได้มีการจัดประชุมระหว่างประเทศที่นครเจนีวา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์
ในปี พ.ศ. 2420 (ค.ศ. 1877) ซึ่งถือเป็นการประชุมครั้งแรกที่มีการพิจารณาถึงปัญหาที่
จะยกเลิกระบบการจดทะเบียนโสเภณี และรวมตลอดถึงการเลิกการค้าหาโสเภณีและเด็กขาย
และในปี ค.ศ. 1885 ได้มีการก่อตั้งสหพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อการขจัดสิ่งชั่วร้ายที่ถูก
กฎหมาย (International Federation for the Abdication of State
Regulation of Vice)

ครั้นต่อมาในปี พ.ศ. 2442 (ค.ศ. 1899) รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ใน
ยุโรปได้มีการประชุมปรึกษาหาทางกำจัดการค้าหญิงสาวไปค้าประเวณีให้เป็นการเด็ดขาด
โดยการเปิดประชุมอย่างไม่เป็นทางการขึ้น ณ กรุงลอนดอน ต่อมาอีกสองปีคือ พ.ศ. 2444
(ค.ศ. 1901) ได้มีการประชุมใหญ่ในบึงหานอกที่เมืองซัสเตอร์คัม และครั้งที่ 3 ที่กรุงลอนดอน
เมื่อปี พ.ศ. 2445 (ค.ศ. 1902) ครั้งที่ 4 ที่กรุงปารีส ในปี พ.ศ. 2447 (ค.ศ. 1904)
สรุปผลจากการประชุมทั้ง 4 ครั้งนี้คือ ให้จัดตั้งเจ้าหน้าที่ส่วนกลางขึ้นในแต่ละประเทศ เพื่อ
ประสานงานกันในการควบคุมการค้าหญิงสาว และให้รวบรวมรายงานสืบสวนบรรดาบุคคลที่
มีส่วนเกี่ยวข้องในการล่อลวงหญิงสาวหรือลักพาหญิงออกนอกประเทศ เพื่อนำไปค้าประเวณี
และให้มีการยกวางอนุสัญญาเกี่ยวกับเรื่องนี้ขึ้นเพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ปฏิบัติตาม

ในที่สุดก็ได้มีการบรรลุความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญ เมื่อได้มีการ
ประชุมนานาชาติขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2453 (ค.ศ. 1910) โดยที่ประชุมได้รับรองอนุสัญญาว่า

ช่วยห้ามการค้าหญิงและเด็กหญิง ค.ศ. 1910 ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามรับเอาอนุสัญญาฉบับนี้ เมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2464¹ และต่อมาประเทศไทยก็ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาฉบับนี้ กิ่งกล่าวเมื่อวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2465 โดยประเทศไทยได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาด้วยการออกพระราชบัญญัติการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471² ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ยังมีผลใช้บังคับอยู่จนปัจจุบัน

ครั้นเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 สิ้นสุดลง ปรากฏว่ากามโรคได้ระบาดไปอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้ รวมถึงการค้าหาสตรีและเด็กที่เพิ่มขึ้นด้วย องค์การสันนิบาตชาติซึ่งตั้งขึ้นมาหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้ตั้งเจ้าหน้าที่ขึ้นคณะหนึ่งใน พ.ศ. 2463 (ค.ศ. 1920) เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการค้าหาสตรีนิวซาว ทั้งนี้ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างประเทศ การเคลื่อนไหวครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศต่าง ๆ ให้มีการพิจารณาในเรื่องปัญหาการค้าหาสตรีนิวซาว ความเคลื่อนไหวดังกล่าวนี้ได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยด้วย กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2464 (ค.ศ. 1921) องค์การสันนิบาตชาติได้จัดให้มีการประชุมขึ้นที่เมืองเจนีวา ประเทศไทยได้ส่งพระองค์เจ้าจรัสศักดิ์ กฤษดากร เป็นผู้แทนเข้าร่วมประชุม³ และภายในปีเดียวกันนี้ประเทศไทยก็ได้ลงนามในภาคีอนุสัญญาและพร้อมทั้งให้คำรับรองสัญญาว่าด้วยการห้ามค้าหาสตรีนิวซาว ค.ศ. 1904⁴ ในการที่จะปฏิบัติตามอนุสัญญานี้ จำเป็นที่กระทรวงการต่างประเทศกับกระทรวงนครบาลของไทยในเวลานั้นต้องเร่งดำเนินการร่างพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง เพื่อกำจัดการค้าหาสตรีนิวซาว แต่ก็เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น การดำเนินการต่าง ๆ จึงซบเซาไป

¹ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ร.7 ย.2/1 พระราชบัญญัติการค้าหญิงและเด็กหญิง (22 ตุลาคม 2464 - 1 ตุลาคม 2469)

² พระราชบัญญัติการค้าหญิงและเด็กหญิง พ.ศ. 2471 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2471 ในรัชกาลของพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

³ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ร.7 ย.2/1 พระราชบัญญัติการค้าหญิงและเด็กหญิง (22 ตุลาคม 2464 - 1 ตุลาคม 2469)

⁴ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ร.7/ย.2/5 พระราชบัญญัติการค้าหญิงและเด็กหญิง (22 ธันวาคม 2468 - 17 กุมภาพันธ์ 2469)

ภายหลังที่สงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงแล้ว คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติได้เสนอแนะเลขาธิการสหประชาชาติให้ดำเนินการศึกษาพิจารณาร่างอนุสัญญาของสันนิบาตชาติ ซึ่งได้ร่างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2480 นั้นต่อไปอีก แต่ให้มีการดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมนานาชาติ ซึ่งประชุมกันเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2490 เมื่อเลขาธิการสหประชาชาติได้ร่างและเสนอเรื่องนี้ต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่แล้ว สมัชชาใหญ่ก็ยอมรับอนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าสตรีและการขจัดทวิภพผู้แสวงหาประโยชน์จากโสเภณี เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2492

อนุสัญญานับวันที่ 2 ธันวาคม 2492 นี้ นิยมเรียกกันว่า อนุสัญญานับรวม (Consolidated Convention)¹ เพราะได้รวบรวมข้อตกลงและอนุสัญญาต่าง ๆ ที่ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการปราบปรามการค้าหญิงและเด็กหญิงตามความตกลงระหว่างประเทศดังนี้

1. ข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อการปราบปรามการค้าทาสนิวซาว นับลงวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 1904 (International Agreement of 18 May 1904 for the Suppression of the White Slave Traffic).
2. อนุสัญญาระหว่างประเทศ เรื่องการปราบปรามการค้าทาสนิวซาว นับลงวันที่ 4 พฤษภาคม ค.ศ. 1910 (International Convention of 4 May 1910 for the Suppression of the White Slave Traffic).
3. อนุสัญญาระหว่างประเทศ เรื่องการปราบปรามการค้าหญิงและเด็กหญิง นับลงวันที่ 30 กันยายน ค.ศ. 1921 และแก้ไขพิธีสาร ซึ่งองค์การสหประชาชาติรับหลักการ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม ค.ศ. 1947 (International Convention of 30 September 1921 for the Suppression of the Traffic in Women and Children, as amended by the Protocol adopted by the General Assembly of the United Nations on 20 October 1947).

¹ United Nations, Study on Traffic in Persons and Prostitution (New York: U.N. Publication, Sale No.: 591 V.5, 1959), p.2.

4. อนุสัญญาว่าด้วยการปราบปรามการค้าหญิงที่บรรลุนิติภาวะ ฉบับลงวันที่ 11 ตุลาคม ค.ศ. 1933 ตามที่แก้ไขเพิ่มเติมสารกึ่งกลาง (International Convention of 11 October 1933 for the Suppression of the Traffic in Women of Full Age, as amended by the Said Protocol).

5. อนุสัญญาปราบปรามการแสวงหาประโยชน์จากการค้าโสเภณีของผู้อื่น สันนิบาตชาติ ปี ค.ศ. 1949 ซึ่งเลขาธิการสหประชาชาติได้แก้ไขแล้ว (1949 Convention on the Suppression of traffic in Persons and the Exploitation of the Prostitution of Others)

จุดมุ่งหมายของอนุสัญญาดังกล่าวมีไว้เพื่อต่อต้านการให้หลักการยกเลิกการจดทะเบียนโสเภณีในทุกประเทศ และปราบปรามคนกลางที่คอยแสวงหากำไร รวมทั้งการป้องกันการป้องกันมิให้หญิงกลายเป็นโสเภณี และการจัดศูนย์ปรับสภาพโสเภณีให้มีอาชีพอื่นดำรงงาน¹

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เป็นไปตามอนุสัญญาดังกล่าวปี พ.ศ. 2492 นี้ องค์การสหประชาชาติก็ให้เรียกร้องให้ประเทศที่เป็นภาคีและพันธมิตรให้เลิกสมการเป็นโสเภณีเสีย และให้ร่วมมือกันปราบปรามการค้าหญิงและเด็กหญิง รวมทั้งการป้องกันโสเภณีด้วย โดยให้คำแนะนำแก่ประเทศสมาชิกดังต่อไปนี้²

1. รัฐบาลไม่ควรถือว่าหญิงนครโสเภณีเป็นพวกพิเศษแตกต่างไปจากชนสามัญอื่น
2. ถ้าหญิงนครโสเภณีประพฤติตนในทางจู้จี้จวนจวน รบกวนความสงบสุข เมื่อใดก็ให้ถือว่ากระทำความผิด
3. ทางการไม่ควรจัดตั้งตำรวจพิเศษเพื่อคอยปราบปรามหญิงนครโสเภณี

¹ United Nations, Study on Traffic in Persons and Prostitution, p.2.

² เสริมศักดิ์ เทพาคำ, "ความสัมพันธ์ระหว่างหญิงโสเภณีกับสังคมและกฎหมาย," บทนิติพิเคราะห์, เล่มที่ 20 ตอนที่ 1 มกราคม 2505, หน้า 45.

4. พึงนครโส รมณีไม่ควรถูกแยกขังเดี่ยวเพื่อรับการรักษากามโรค
5. การปรับสภาพพึงนครโส รมณีควรปฏิบัติไปภายในกรอบแห่งนโยบายและบทบัญญัติของกฎหมายสำหรับประชาชนทั่วไป
6. วิธีการปราบปรามการค้าประเวณีโดยการจับพึงนครโส รมณีไปคุมขังไว้ในสถานที่เหมาะสม ไม่พึงกระทำเพราะจะไม่ได้รับผลดี

องค์การสหประชาชาติขอร้องให้ทุกประเทศรวมทั้งประเทศไทยให้ความร่วมมือปฏิบัติตามอนุสัญญาด้วย เพื่อให้เป็นไปตามคำเรียกร้องนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงได้สั่งห้ามมิให้ตั้งสำนักโส รมณีเพิ่มขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2492 เป็นต้นมา ส่วนการจดทะเบียนโส รมณีนั้น ก็ได้สั่งห้ามรับจดทะเบียนในปี พ.ศ. 2498 แต่ทว่าประเทศไทยยังมีกฎหมายเป็นภาคีอนุสัญญาได้ เพราะหากลงนามในภาคีเมื่อใด ก็จะต้องเลิกการมีโส รมณีอนุญาตเสียทันทีภายใน 90 วันนับตั้งแตกลงนาม นโยบายของรัฐบาลไทยในช่วงขณะนั้นยังคงตกลงกันไม่ได้เด็ดขาด แม้จะได้ออกกฎหมายจดทะเบียนสำนักโส รมณีและโส รมณีไปแล้วก็ตาม แต่โส รมณีและสำนักโส รมณีที่จดทะเบียนอยู่แล้ว รวมทั้งโส รมณีเถื่อนก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก¹

ครั้นต่อมาในปี พ.ศ. 2499 รัฐบาลมีนโยบายที่จะเลิกการอนุญาตจดทะเบียนโส รมณีโดยเด็ดขาด จึงได้มีการร่างกฎหมายเพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันสัญจรโรค ร.ศ. 127 เพื่อไม่ให้มีการออกใบอนุญาตอีกต่อไป กรมตำรวจจึงได้เสนอร่างกฎหมายที่ได้ออกในคราวที่สหประชาชาติขอให้เลิกการโส รมณีคือ "ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าบุคคลและการหาประโยชน์จากการ เป็นโส รมณีของผู้อื่น" ร่างพระราชบัญญัตินี้ยังคงตกลงกันไม่ได้ อย่างไรก็ตามในช่วงระยะนี้คือปี พ.ศ. 2499 รัฐบาลก็ได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษชายแฉกคา โดยบัญญัติเป็นความผิดทางอาญาไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282 ถึง 286 ซึ่งเพิ่งประกาศใช้ในปีนั้น²

¹ พลตรีบัญชา มินทรชินช์, การโส รมณีในกรุงเทพฯ และชลบุรี, เอกสารสภาวิจัยแห่งชาติ สภ.ที่ 22 พ.ศ. 2508, หน้า 42.

² บุญส่ง ทรงเนา, "ปัญหาโส รมณีในประเทศไทย," วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2508, หน้า 50.

นอกจากจะได้ออกกฎหมายลงโทษชายเมงคาในประมวลกฎหมายอาญา (เมื่อปี พ.ศ. 2494 มีผลใช้บังคับตั้งแต่ 1 มกราคม 2500) แล้ว ก็ได้เริ่มร่างพระราชบัญญัติห้ามการค้าประเวณีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2501 จนแล้วเสร็จในอีก 2 ปีถัดมา จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ในที่สุด

3.1.2 ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและสิทธิของเด็ก

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้สิ้นสุดลง ผู้นำประเทศต่าง ๆ ใ้ร่วมกันจัดตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญอย่างหนึ่ง คือ ให้ความคุ้มครองแก่สิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะให้มนุษยทั่วโลกได้รับความคุ้มครองในการที่จะดำรงตนเป็นมนุษย์ด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน¹ จึงได้จัดทำกฎบัตรสหประชาชาติ (United Nations Charter) ขึ้น ซึ่งเอกสารสำคัญนี้ได้ยอมรับสิทธิมนุษยชนไว้อย่างชัดเจน และต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชน (The United Nations Commission on Human Rights) โดยมีสหรัฐเวสต์ ภิรยาคีคประธานาธิบดีเวสต์ เวสต์แห่งสหรัฐอเมริกาเป็นประธาน ได้จัดทำร่างเอกสารปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ขึ้น และได้เสนอต่อที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติ ซึ่งที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติได้ลงมติยอมรับเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม ค.ศ. 1948 โดยถือเป็นเอกสารระหว่างประเทศที่วางมาตรฐานร่วมกันแห่งความสำเร็จของมวลมนุษย์ รับรองสิทธิมนุษยชนไว้ทั้งหมด 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่คือ (1) สิทธิทางการเมืองและทางแพ่ง (2) สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม อย่างไรก็ตาม เอกสารฉบับนี้ก็ไม่ใช่นิยามและไม่ได้ก่อให้เกิดพันธะทางกฎหมายแก่อย่างใด²

¹ อุตัย วิเศษสมิต, "การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอันเกี่ยวกับกฎหมายอาญาและวิธีพิจารณาความอาญา," กฎหมาย 7 (เมษายน 2503), หน้า 418.

² วิมล เกรืองาม, "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน," วารสารอัยการ (มกราคม 2522), หน้า 27.

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นภาคีสมาชิกองค์การสหประชาชาติ คุ้มครองสิทธิมนุษยชน
ยอมรับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และรัฐบาลไทยก็ได้ออกประกาศนโยบายสนับสนุนการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
เสมอมา ครั้นเมื่อมีการยกร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2492 สภาร่างรัฐธรรมนูญในเวลานั้นก็ได้
อ้างถึงปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยอย่างกว้างขวาง¹

ถึงแม้ปฏิญญาสากลเช่นนั้นเกิดขึ้น ก็มีเนื้อหาว่าสิทธิที่ระบุไว้ยังไม่ชัดเจนนัก
นอกจากนี้เนื้อหาของปฏิญญาเองก็ไม่เท่ากับสารสันอื่น ๆ ในกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือ
ไม่มีผลผูกมัดประเทศทั้งหลายอย่างแน่ชัด เช่น สนธิสัญญา ดังนั้น ที่ประชุมสมัชชาแห่งสห-
ประชาชาติจึงตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน (Human Right Commission) ขึ้น
เพื่อยกร่างกติกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และแสวงหามาตรการเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามสิทธิ
นั้น ๆ ด้วย และในปี ค.ศ. 1966 คณะกรรมการก็ได้ร่างกติกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนออก
เป็น 3 ฉบับ คือ

- (1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและทางการเมือง
(International Covenant of Civil and Political Rights)
- (2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
(International Covenant on Economic Social and Cultural Rights)
- (3) พิธีสารว่าด้วยกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและการเมือง
(Optional Protocol to the International Covenant on Civil and
Political Rights)

กติกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทั้ง 3 ฉบับดังกล่าว เริ่มมีสภาพบังคับในกฎหมายระหว่าง
ประเทศ และผูกพันบรรดาประเทศที่ให้สัตยาบัน นับแต่ พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา ซึ่งหากรัฐใด
ที่ให้สัตยาบัน ก็มีข้อผูกพันว่าจะต้องไปจัดทำหรือแก้ไขกฎหมายภายในของตนให้สอดคล้องกับ

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 32-33.

กติกาคังกล่าว ซึ่งในทางปฏิบัตินั้น รัฐจะให้สัตยาบันมักจะทำหรือแก้ไขกฎหมายภายในของตน
ก่อนแล้วเสมอ¹

ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มีบางข้อที่ระบุถึงผลประโยชน์ของเด็ก เช่น
ข้อ 25 และ 26 ระบุให้การปกป้องเด็กที่เกิดนอกสมรสและให้พ่อแม่มีสิทธิเลือกการศึกษาให้
เด็ก ข้อ 10 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ใ้ให้
มาตรการพิเศษเพื่อปกป้องเด็กจากการแบ่งแยก เช่นเดียวกันในข้อ 24 ของกติการะหว่าง
ประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและการเมือง นอกจากนั้น ในข้อ 24 นี้ได้ระบุว่าจะต้องลง
ทะเบียนให้เด็กเมื่อแรกเกิด ต้องให้ชื่อแก่เด็กและเด็กมีสิทธิที่จะได้สัญชาติ อย่างไรก็ตาม
ประเทศไทยก็ยังมิได้ให้สัตยาบันและเข้าเป็นภาคีกติกาและพิธีสารของปี ค.ศ. 1966

ถึงแม้ว่าปฏิญญาสากลหรือกติกาคังกล่าวจะใ้ให้ความคุ้มครองแก่เด็กแล้ว มีบางฝ่าย
ก็ตระหนักว่าควรจะมีการระบุสิทธิเด็กไว้อย่างเจาะจงมากยิ่งขึ้น ในปี ค.ศ. 1959 สมัชชา
แห่งสหประชาชาติได้มีมติเป็นเอกฉันท์ยอมรับและออก "ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก" ขึ้นใน
วันที่ 20 พฤศจิกายน ค.ศ. 1959 (พ.ศ. 2502) คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในคำต่าง ๆ
รวม 10 ประการ เช่น ระบุให้เด็กได้รับการคุ้มครองเป็นพิเศษ เด็กมีสิทธิมีชื่อและสัญชาติ
เด็กสมควรได้รับประโยชน์จากสวัสดิภาพสังคม เด็กที่พิการจะได้รับการดูแลพิเศษ เด็กอ่อนไม่
สมควรแยกจากมารดา เด็กมีสิทธิจะได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา เด็กจักต้องได้รับความ
คุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้ง การทารุณ และการตกเป็นเครื่องหาเงิน และเด็กจะต้อง
ได้รับการปฏิบัติโดยไม่แบ่งแยก²

อย่างไรก็ดี ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ค.ศ. 1959 นั้น ไม่ได้นิยามอายุของเด็กไว้
นอกจากนั้นปฏิญญานี้เป็นเพียงประกาศหลักการทั่ว ๆ ไปที่ประเทศต่าง ๆ ยอมรับ ไม่มีความ
ผูกพันที่จะต้องปฏิบัติตาม

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 27

² ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิของเด็กและเยาวชนของสหประชาชาติ ข้อ 9.

เพื่อที่จะให้หลักการในปฏิญญาดังกล่าวได้รับผลการปฏิบัติอย่างจริงจัง ในปี พ.ศ. 2521 จึงมีการประชุมสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ แล้วร่างอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก ขึ้น เพื่อให้ประเทศสมาชิกลงนามให้สัตยาบันและปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในอนุสัญญานี้ โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้นพิจารณาว่า อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2522 ประกอบด้วยบทเฉพาะจากประเทศสมาชิกของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน 43 ประเทศ และเปิดโอกาสให้บทเฉพาะจากประเทศภาคี องค์การสหประชาชาติ เขารวมประชุมกันในฐานะผู้สังเกตการณ์ ซึ่งหวังกันว่าร่างอนุสัญญาว่า ด้วยสิทธิของเด็กปี ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) นี้ จะเป็นอนุสัญญาที่มีผลบังคับใช้ คือ สามารถ กำหนดให้ประเทศแต่ละประเทศที่ลงนามและให้สัตยาบันจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณี ซึ่งจะมีผลให้ เด็กได้รับสิทธิได้อย่างเต็มที่และสมบูรณ์ที่สุด และปัจจุบันได้รับการรับรองโดยมติของที่ประชุม สมัชชาสหประชาชาติแล้ว เมื่อ พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989) สิ่งหนึ่งซึ่งให้เห็นตามอนุสัญญา ฉบับนี้ก็คือ มีลักษณะแตกต่างจากอนุสัญญาทั่ว ๆ ไป ตรงที่อนุสัญญานี้เป็นแนวทางในทางปฏิบัติ อันเป็นเป้าหมายประชาคมระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของเด็ก ซึ่งถ้าหากสามารถ กระทำได้ตามนั้นก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเด็กทุกชาติในโลก

ในทำนองเดียวกันการให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กย่อมเป็นพันธกรณีของรัฐบาลที่สห-ประชาชาติที่จะต้องปฏิบัติ ทั้งนี้ เนื่องจากสิทธิมนุษยชนนั้นย่อมมีความหมายอยู่ในตัวเองวบรวม ถึงสิทธิเด็กก็วยอยู่แล้ว แต่ที่ทอองมีปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ศ. 2502 (1959) และอนุสัญญา ว่าด้วยสิทธิเด็กของสหประชาชาติ พ.ศ. 2532 (ค.ศ. 1989) ก็เพื่อเป็นการเสริมมาตรการ คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยกลไกทางกฎหมายที่ดีกว่าที่เคย เป็นมาในอดีต ในการให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กและสิทธิมนุษยชน

อย่างไรก็ดี การมีอนุสัญญาสิทธิเด็กของสหประชาชาตินี้ ก็ให้มีผลในทางกฎหมายเป็น การยกเลิกปฏิญญาสิทธิเด็กแต่อย่างใดไม่ ตรงกันข้ามอนุสัญญาสิทธิเด็กนี้จะช่วยเสริมสร้าง มาตรการทางกฎหมายที่เข้มข้นกว่าแต่เดิม เนื่องจากปฏิญญาสิทธิเด็กมีสถานะทางกฎหมายเป็น เพียงกฎหมายขอน (Soft Law) เท่านั้น¹ ดังโลกกล่าวมาข้างตน

¹ ประสิทธิ์ เอกบุตร, "อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติ," วารสารกฎหมายสิทธิมนุษยธรรมราช (ธันวาคม 2532), หน้า 132.

มาตรการทางกฎหมายของอนุสัญญาสิทธิเด็กที่เข้ามาเสริมปฏิญญาสิทธิเด็กและเสริมการให้ความคุ้มครองสิทธิมนุษยชนก็คือ การที่รัฐภาคีอนุสัญญาสิทธิเด็กตกลงที่จะใช้มาตรการทางบริหาร และมาตรการทางนิติบัญญัติที่เหมาะสมตามทรัพยากรที่มีและตามความต้องการเพื่อการดำเนินการให้เป็นไปตามสิทธิที่อนุสัญญานี้ได้ให้การยอมรับภายใต้การขมของความร่วมมือระหว่างประเทศ (มาตรา 4)¹

บทบัญญัติในมาตรา 4 ดังกล่าว จึงเป็นบทบัญญัติที่กษัตริย์ทางกฎหมายแก่รัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้ที่จะต้องใช้มาตรการทั้งทางบริหารและนิติบัญญัติที่เหมาะสมต่อการให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กตามมาตรฐานสากลที่ปฏิญญาสิทธิเด็กและอนุสัญญาสิทธิเด็กได้กำหนดไว้

สิทธิของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กขององค์การสหประชาชาติ

ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กขององค์การสหประชาชาติ ใ้ระบุสิทธิต่าง ๆ ของเด็กไว้อย่างมากมาย ซึ่งอาจแยกได้ดังต่อไปนี้

1. สิทธิในทางคุ้มครองพิทักษ์ผลประโยชน์ของเด็ก อันได้แก่ สิทธิที่จะมีชื่อและสัญชาติทันทีที่เกิด โดยถือว่าสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิที่ตกทอดมาแต่กำเนิด (inherent rights) โดยเด็กจะได้ถือสัญชาติของประเทศที่ตนเกิด ถ้าในขณะที่เกิดเด็กนั้นยังมิได้รับสัญชาติจากรัฐอื่นตามกฎหมายของรัฐนั้น (มาตรา 2) สิทธิในการยังชีพและพัฒนา (มาตรา 1 ทวิ) สิทธิในการได้รับประโยชน์ที่ดีที่สุดสำหรับเด็กทั้งจากรัฐและบิดามารดาผู้ใช้อำนาจปกครองตามกฎหมายหรือจากบุคคลอื่นที่มีความรับผิดชอบต่อกับเด็กตามกฎหมาย (มาตรา 3) สิทธิในการได้รับความคุ้มครอง โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติหรือแบ่งแยกเชื้อพันธุ์ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา

¹ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก มาตรา 4 บัญญัติว่า "รัฐภาคี จะใช้มาตรการที่เหมาะสมทั้งทางกฎหมาย บริหาร และอื่น ๆ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามสิทธิที่อนุสัญญานี้ได้ให้การยอมรับ ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมนั้น รัฐภาคีตกลงจะให้มีมาตรการในเรื่องนี้อย่างมากที่สุดเท่าที่ทรัพยากรของตนจะอำนวย และภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศหากจำเป็น"

ความเห็นทางการ เมืองหรืออย่างอื่น ทนกำเนิกทางสัญชาติหรือทางสังคม สถานะของครอบครัว
 ทนกำเนิกทางเชื้อชาติ การปฏิบัติหรือความเชื่อทางวัฒนธรรม ทรัพย์สิน การได้รับการศึกษา
 กำเนิกหรือพื้นฐานอื่นใด (มาตรา 4 และมาตรา 17) สิทธิได้รับความคุ้มครองดูแลจากอภิมหา
 มารดาหรือผู้ปกครองตามกฎหมาย หรือบุคคลอื่นผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายขอเด็ก (มาตรา 5
 ทวิ และมาตรา 6) และในกรณีที่เด็กของถูกแยกจากอภิมารดา เด็กย่อมมีสิทธิไปพบบิดากับ
 บิดามารดาของตน (มาตรา 6, 6 ทวิ) โดยประเทศภาคีจะจัดให้มีมาตรการที่เหมาะสมใน
 การย้ายเด็กที่ผิดกฎหมาย หรือนำเด็กไปต่างประเทศแล้วไม่นำกลับ (มาตรา 6 ทรี)

2. สิทธิเสรีภาพของเด็ก อันได้แก่ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
 (มาตรา 7) เสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในความคิดความสำนึกและความเชื่อทางศาสนา
 (มาตรา 7 ทวิ) และเสรีภาพในการสมาคม (มาตรา 7 ทรี)

3. สิทธิของเด็กทางสังคม อันได้แก่ สิทธิในการได้รับความคุ้มครองชีวิต
 ส่วนตัวของเด็ก (มาตรา 7 จัตวา และมาตรา 17) สิทธิที่จะได้รับข่าวสารที่เหมาะสม
 (มาตรา 9) สิทธิที่จะได้รับการศึกษาที่ดี (มาตรา 15, 16) สิทธิที่จะได้รับการเลี้ยงดู คุดูแล
 จากสังคมและรัฐ (มาตรา 8, 8 ทวิ, 10, 11, 11 ทวิ, 12 ทรี, 14) สิทธิทางสวัสดิการ
 สังคมทั้งด้านอนามัยสุขภาพ (มาตรา 12, 12 ทวิ, 13 และคำประกันสังคม (มาตรา 13)
 สิทธิของเด็กที่จะได้รับความคุ้มครองในการทำงาน (มาตรา 18) สิทธิของเด็กที่จะได้รับ
 ความคุ้มครองโทษภัยจากยาเสพติด (มาตรา 18 ทวิ) สิทธิของเด็กที่จะได้รับความคุ้มครอง
 โทษภัยจากการแสวงประโยชน์ทางเพศ (มาตรา 18 ทรี) สิทธิเด็กที่จะได้รับความคุ้มครอง
 ทางด้านการค้า การลักลอบส่งและลักพาตัวเด็ก และอื่น ๆ (มาตรา 18 จัตวา และมาตรา
 18 เบญจ) สิทธิของเด็กทางกระบวนการยุติธรรมและการลงโทษ (มาตรา 19) สิทธิของ
 เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ที่จะพ้นจากการสู้รบในสงคราม (มาตรา 20) และสิทธิของเด็กตาม
 มาตรฐานที่มีอยู่แล้วซึ่งสูงกว่ามาตรฐานตามอนุสัญญานี้ (มาตรา 21).

สิทธิ 3 ประการใหญ่ ๆ ของเด็กดังกล่าวข้างต้น เป็นสิทธิตามมาตรฐานสากลที่
 อนุสัญญาได้กำหนดไว้โดยมีลักษณะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กพึงได้รับและรัฐภาคีแห่งอนุสัญญานี้มี
 พันธกรณีทางกฎหมายต้องดำเนินการตามพันธันันติแห่งอนุสัญญานี้

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กนี้ ใช้นิยาม "เด็ก" ว่าหมายถึงบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ นอกเสียจากว่ากฎหมายในประเทศของเขาได้กำหนดอายุการบรรลุนิติภาวะ การเป็นผู้ใหญ่ไว้เป็นอย่างอื่น (มาตรา 3)

ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำเด็กมาเพื่อค้าประเวณีนั้น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีบทบัญญัติทั้งที่เป็นการปกป้องเด็กจากการกระทำโดยมิชอบ ขณะเดียวกันก็มีบทบัญญัติที่คุ้มครองเด็กไว้เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากมาตรา 34 ถึงมาตรา 37 และมาตรา 32 ซึ่งบัญญัติว่า

มาตรา 34

รัฐภาคีจะให้การพิทักษ์คุ้มครองเด็กจากการถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ และการถูกทำร้ายรังแกทางเพศ เพื่อการนี้รัฐภาคีจะให้มีโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการทั้งหลายที่เหมาะสมทั้งในระดับประเทศ ทวิภาคี และพหุภาคีเพื่อป้องกัน

- ก) การล่อลวงหรือยืมคัมโปให้เด็กกระทำการทางเพศที่ผิดกฎหมาย
- ข) การใช้เด็กอย่างเอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้ค้าประเวณีหรือกระทำการทางเพศอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมาย
- ค) การใช้เด็กอย่างเอารัดเอาเปรียบในการแสดงและสิ่งของเอกสารอนาจาร

มาตรา 35

รัฐภาคีจะให้มีมาตรการที่เหมาะสมทั้งในระดับประเทศ ระดับทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อป้องกันการลักพาตัว การขายและการลักลอบส่งยานเด็กไม่ว่าจะเพื่อความประสงค์ใดหรือในรูปแบบใด

มาตรา 36

รัฐภาคีจะพิทักษ์ปกป้องเด็กจากการถูกใช้อย่างเอารัดเอาเปรียบไม่ว่าในลักษณะใดที่จะเป็นผลเสียต่อสวัสดิภาพของเด็ก

มาตรา 37

รัฐภาคีจะให้แน่ใจว่า

- ก) จะไม่มีเด็กคนใดถูกทรมานหรือถูกลงโทษหรือถูกกระทำในลักษณะที่โหดร้าย ไร้มุขยธรรมหรือทำให้อับอาย จะไม่มีการลงโทษประหารชีวิตหรือกบฏโทษจำคุกตลอดชีวิตโดยไม่มีโอกาสจะได้รับการปลดปล่อยเลย หากบุคคลที่กบฏคือผู้นั้นมีอายุต่ำกว่า 18 ปี

ข) จะไม่มีเด็กคนใดถูกกักกันไม่ให้มีเสรีภาพ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือโดยพลการ การจับกุม กักกันตัว หรือคุมขังเด็กจะคงเป็นไปตามกฎหมาย และจะกระทำต่อเมื่อเป็นหนทางเลือกสุดท้ายแล้ว และจะคงเป็นช่วงเวลาสั้นที่สุดเท่าที่จะเหมาะสม

ค) เด็กทุกคนที่ถูกกักกันเสรีภาพจะต้องได้รับการดำเนินการตามหลักมนุษยธรรม และควมีความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และโดยคำนึงถึงความต้องการของบุคคลในวัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้แยกเด็กที่ถูกกักกันเสรีภาพออกจากผู้ใหญ่ นอกจากจะพิจารณาเห็นว่าจะเป็นบุคคลที่สุจริตสำหรับเด็กจะไม่แยก และเด็กจะมีสิทธิที่จะติดต่อกับครอบครัวได้ โดยการเขียนจดหมายและการเยี่ยมเยียนนอกเสียจากในสภาพการณ์ที่เป็นกรณียกเว้น

ง) เด็กทุกคนที่ถูกกักกันเสรีภาพจะมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฏหมายและผู้อื่น ๆ ที่เหมาะสม ตลอดจนสิทธิที่จะไปศาลยุติธรรมหรือเมื่ออำนาจอื่นที่เป็นอิสระและเป็นกลางพิจารณาตัดสินโดยมีผู้ต้นวาทกรรมกักกันเสรีภาพของเขานั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่"

มาตรา 32

1. ประเทศภาคีตระหนักในสิทธิของเด็กที่จะได้รับการคุ้มครองจากการถูกเอารัดเอาเปรียบทางเศรษฐกิจและจากการทำงานที่ที่จะเป็นอันตรายหรือกาวกายกวมที่เฝ้าของ เด็ก หรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพของเด็กหรือการพัฒนาทางร่างกาย สมอง จิตใจ ศีลธรรม และสังคมของเด็ก

2) รัฐบาลที่จะให้มีมาตรการทางกฎหมาย บริหาร สังคม และการศึกษา เพื่อป้องกันการดำเนินการตามวรรคานี้เพื่อการนี้ และโดยคำนึงถึงบทบาทในข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประเทศภาคีจะดำเนินการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ก) กำหนดอายุขั้นต่ำสุดหรืออายุขั้นต่ำสุดหลายประเภทสำหรับการว่าจ้างเขาทำงาน

ข) กำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสมเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงและสภาพในการทำงาน และ

ค) กำหนดบทลงโทษหรือวิธีการลงโทษอื่น ๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้มีมาตรการที่มีผลบังคับใช้จริงจัง"

จากบทบัญญัติอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กดังกล่าว จะเห็นว่าไค้บัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กเป็นไปอย่างกว้างขวาง ทั้งยังกำหนดแนวทางไว้ว่าประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีของอนุสัญญานี้ จะต้องจัดให้มีมาตรการทางนิติบัญญัติและบริหาร เพื่อให้การดำเนินการตามบทบัญญัติมาตรานี้ ๆ สัมฤทธิ์ผลด้วย โดยเฉพาะในเรื่องการนำเด็กมาเพื่อค้าประเวณีนั้น ก็จะต้องเห็นได้จากมาตรา 34 ซึ่งบัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องคุ้มครองเด็กจากการถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ และการถูกทำร้ายรังแกทางเพศ รวมทั้งจะต้องมีมาตรการที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการล่อลวงหรือบังคับให้เด็กกระทำการทางเพศที่ผิดกฎหมาย หรือการใช้เด็กอย่างเอารัดเอาเปรียบเพื่อให้ค้าประเวณี หรือกระทำการทางเพศอื่น ๆ ที่ผิดกฎหมาย และป้องกันการลักพาตัว ชาย ลักลอบส่งยานเด็กไม่ว่าจะเพื่อความประสงค์ใด ๆ ทั้งนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก ขององค์การสหประชาชาตินี้ประกาศให้เห็นอย่างเด่นชัดว่าการที่จะนำเด็กไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ เช่น ล่อลวง บังคับ ชูเรี่ย หรือใช้ลักพาตัว ชาย ลักลอบส่งยานเด็ก เพื่อวัตถุประสงค์ค้าประเวณีนั้นเป็นสิ่งที่ยกห้าม ขณะเดียวกันก็เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องพิทักษ์เด็กจากการถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศและการถูกทำร้าย รังแกทางเพศด้วย

เพื่อเป็นการนำเอาอนุสัญญาสิทธิเด็กฉบับใหม่ไปปฏิบัติและบังคับใช้ให้เกิดประสิทธิผลตรงตามวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาในการประชุมเมื่อปี พ.ศ. 2530 คณะทำงานขององค์การสหประชาชาติจึงได้ยกร่างรวมว่าด้วยกลไกการดำเนินงานซึ่งจะยึดถือเป็นที่พื้นฐานในการพิจารณาเรื่องการดำเนินการตามอนุสัญญา โดยร่างเป็นมาตรา 22, 23 ขึ้น กล่าวคือ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิเด็กขึ้น ประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้มีความรู้สูง เป็นที่ยอมรับในคำนี้ ซึ่งได้รับการเลือกตั้งโดยประเทศภาคีด้วยการลงคะแนน และกรรมการมีวาระ 4 ปี มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบรายงานมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิเด็กที่รัฐภาคีได้ทำส่งมายังคณะกรรมการว่าโดยดำเนินการไปอย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคประการใดหรือไม่ในทางปฏิบัติ

นอกจากนั้น คณะกรรมการอาจร้องขอข้อมูลเพิ่มเติมจากรัฐภาคีเกี่ยวกับการดำเนินการตามอนุสัญญานี้ได้ และคณะกรรมการฯ ยังอาจเชิญองค์การชำนาญพิเศษของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องของเขาพิจารณาการนำอนุสัญญานี้ไปปฏิบัติ รวมทั้งอาจขอให้องค์การ

ชำนาญพิเศษ ทำรายงานหรือส่งผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำ เรื่องสิทธิ เด็กมาให้คณะกรรมการ
วิชาการก็ได้ จากนั้นคณะกรรมการจะทำขอแนะนำ (Recommendation) ทอสมัชชาใหญ่
สหประชาชาติ เพื่อร้องขอต่อเลขาธิการสหประชาชาติในการดำเนินการในนามสหประชาชาติ
เกี่ยวกับกรณีต่าง ๆ ในเรื่องสิทธิเด็ก (มาตรา 24) และส่งข้อเสนอแนะไปยังรัฐภาคีเพื่อให้
ปฏิบัติตาม

เป็นที่น่าสังเกตว่า มาตรา 24 กำหนดให้คณะกรรมการฯ มีเพียงอำนาจหน้าที่
ในการตรวจสอบรายงานต่าง ๆ ที่ทำขึ้นมาเกี่ยวกับสิทธิเด็กและการมีอำนาจเพียงสามารถทำ
ขอแนะนำ (Recommendation) และข้อเสนอแนะ (Suggestion) เท่านั้น มิได้มี
อำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับหรือชี้ขาด ที่เป็นเช่นนั้นก็เนื่องจากการให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิเด็ก
นั้น จะประสบผลสำเร็จได้ก็ด้วยการอาศัยความร่วมมือของรัฐต่าง ๆ หากอนุสัญญาไม่มีลักษณะที่
เข้มงวดเกินไป ก็อาจมีผลเสียต่อการให้ความร่วมมือจากรัฐต่าง ๆ ได้ รวมทั้งอาจทำให้รัฐ
เข้าเป็นภาคีอนุสัญญานับมีน้อย ในทางกลับกันการที่อนุสัญญาไม่มีสภาพบังคับ (Sanction)
ที่ชัดเจนเพียงพอหรือขาดมาตรการบังคับ (coercion measures) ที่เพียงพออีกอาจทำให้
วัตถุประสงค์ของอนุสัญญานับมีต้องตกเป็นอันไร้ผลได้

วิธีการแก้ไขในคานเทคนิคของปัญหาที่ จึงควรที่จะให้อนุสัญญานับมีมีบทบัญญัติใน
เรื่องการระงับข้อพิพาท (settlement of Disputes) เกี่ยวกับเรื่องการค้าและการ
ตามอนุสัญญานับมีโดยเฉพาะ โดยกำหนดให้เมืองคักกลางทางกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นคณะกรรมการ
ฝ่ายกฎหมายที่อาจจัดตั้งขึ้นโดยอนุสัญญานับมี ทำหน้าที่พิจารณาข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นได้
ระหว่างรัฐภาคีหรือระหว่างองค์การที่มีอิสระกับรัฐบาล (Non Governmental Organization:
NGO) กับรัฐภาคี หรือระหว่างองค์การชำนาญพิเศษกับรัฐภาคี ซึ่งจะมีผลในทางกฎหมายทำให้
คำชี้ขาดมีผลผูกพันทางกฎหมายให้รัฐจำต้องปฏิบัติตาม

อย่างไรก็ดี มาตรา 28 วรรค 2 กับบัญญัติไว้ควยว่า รัฐภาคียังคงมีสิทธิตั้งขอสงวน
(Reservation) ได้ หากขอสงวนนั้นไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายของอนุสัญญาสิทธิ
เด็ก ดังนั้น หากรัฐภาคีมีความจำเป็นเฉพาะตัวเกี่ยวกับปัญหาสังคมภายในรัฐของตนที่ไม่อาจ
รักษามาตรฐานสากลในการให้ความสำคัญคุ้มครองสิทธิเด็กได้ทุกประการแล้ว รัฐภาคีก็อาจตั้งขอ
สงวนในลักษณะของการกำหนดระยะเวลาขบวนการในมาตรการบังคับตามเกณฑ์สากลของ

อนุสัญญาใด แต่ทั้งนี้ไม่ควรให้รัฐต่าง ๆ ตั้งข้อสงวนด้วยการกำหนดระยะเวลาเกินกว่า 10 ปี นับจากวันที่ได้ให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติ

ประเด็นสำคัญที่จะก่อให้เกิดการถกเถียงต่อไปก็คือ ปัจจุบันเนื่องจากประเทศไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กฉบับนี้ จึงก่อให้เกิดปัญหาว่าประเทศไทยควรจะรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กดังกล่าวหรือไม่ ในปัญหาที่เมื่อครั้งมีการสัมมนาระดับชาติ เรื่องสิทธิเด็ก ระหว่างวันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2531 ณ หอประชุมสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ผู้ที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาทางก็แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ มากมาย สำหรับในเรื่องการนำเด็กมาเพื่อค้าประเวณีนั้น ที่ประชุมสัมมนามีความเห็นว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในที่สุดผลการสัมมนาสรุปได้ว่า ที่ประชุมเห็นสมควรให้รัฐบาลรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กขององค์การสหประชาชาติทั้งฉบับ ทั้งนี้ เพราะมีความเห็นว่าการที่เด็กไทยจะได้รับการปกป้อง คุ้มครอง และการอบรมเลี้ยงดูให้พัฒนาเหมาะสมตามวัย ได้มีโอกาสที่จะพัฒนาให้เต็มศักยภาพของตน ให้ได้รับการพิทักษ์คุ้มครองให้รอดพ้นจากการถูกหลอกลวง หารูขี้ แก๊ง รังแกทั้งร่างกายและจิตใจ และถูกขายไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามก็เห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องตั้งข้อสงวนสำหรับบางมาตรา ได้แก่ มาตรา 2 ข้อ 2 เรื่องสัญชาติของบุคคลที่เกิดในประเทศไทย และมาตรา 11 เรื่องเด็กที่ร้องขอเป็นผู้ลี้ภัยหรือที่ได้รับการพิจารณาเป็นผู้ลี้ภัย ทั้งนี้ เพราะขัดกับกฎหมายของไทย¹⁻² กระนั้นก็ตามที่ประชุมสัมมนาก็มีความเห็นว่า แม้จะได้รับการรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็กดังกล่าวแล้ว แต่เพื่อมิให้เกิดผลในทางปฏิบัติแก่นั้น ก็จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่ยังบกพร่องไม่เหมาะสมอยู่ให้สอดคล้องเหมาะสมยิ่งขึ้น ควรมี

¹ รายงานสัมมนาระดับชาติ เรื่องสิทธิเด็ก ณ หอประชุมสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 24-25 พฤศจิกายน 2531, หน้า 21.

² ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ไม่ให้บุตรที่เกิดจากบิดามารดาเป็นคนต่างด้าวและเข้ามาในราชอาณาจักรโดยมิชอบด้วยกฎหมายได้สัญชาติไทย

ความกระตือรือร้น วัตถุประสงค์ และควรลดขั้นตอนที่ซับซ้อนเพื่อให้การดำเนินงานมีเกิดผลที่แท้จริง รวมทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำเด็กมาเพื่อค้าประเวณีด้วย¹ ซึ่งผู้วิจัยจะได้อธิเคราะห์ในส่วนของกฎหมายไทยต่อไป

3.2 กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการนำเด็กหญิงมาเพื่อการค้าประเวณีในประเทศไทย

ในเบื้องต้นเกี่ยวกับนิยาม "เด็ก" นั้น ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มาตรา 4 กำหนดความหมายคำว่า "เด็ก" หมายถึงบุคคลอายุเกินกว่า 7 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์ และกำหนดความหมายของ "เยาวชน" ไว้ว่าหมายถึงบุคคลอายุเกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

ในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 (ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515) นิยามคำว่า "เด็ก" หมายความว่า ผู้ซึ่งอายุไม่ครบ 18 ปีบริบูรณ์ และยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 มาตรา 3 นิยามคำว่า "เยาวชน" หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินสิบห้าปี

จะเห็นได้ว่า กฎหมายภายในของไทยให้นิยามความหมายคำว่า "เด็ก" ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอายุนั้นยังสับสนปะปนกับความหมาย "เยาวชน" อยู่มาก เพราะเมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าวแล้ว ยังอาจเห็นไปได้ว่าเยาวชนอาจไม่ใช่เด็ก ทั้งนี้ เนื่องจาก "เด็ก"

¹ คร. สายสุรี จุติกุล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (ในรัฐบาลชุด นายอานันท์ ปันยารชุน ได้ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2534 ว่า รัฐบาลพร้อมแล้วที่จะดำเนินการลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ฉบับ ค.ศ. 1989 ขณะนี้ยังรออยู่เนื่องจากรอหน้าเขาคณะรัฐมนตรี แต่ถึงแม้จะลงนามในอนุสัญญาประเทศไทยจะคงไว้ซึ่งข้อสงวน 3 ข้อ คือ เรื่องสัญชาติ ผู้ลี้ภัย และการศึกษา เมื่อมีการลงนามและให้สัตยาบันในอนุสัญญานี้แล้ว ประเทศไทยจะคงทวนตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อมบังคับต่าง ๆ ของประเทศไทยว่ามีอะไรบางอย่างที่ยังไม่เป็นไปตามอนุสัญญา เพื่อจะค่อยปรับปรุงแก้ไขต่อไป. (ไทยรัฐ ฉบับที่ 12125 ปีที่ 42 วันที่ 3 เมษายน 2534 หน้า 10)

ตามพระราชบัญญัติจักษุศาสตร์เด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 หมายถึงบุคคลอายุไม่เกิน 14 ปี แต่ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 หมายถึงบุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี ซึ่งเรื่องนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า "เด็ก" น่าจะมีอายุไม่เกิน 18 ปี ทั้งนี้โดยไม่คงไปคำนึงว่าบุคคลนั้นเป็นเยาวชนหรือไม่ หากใดก็ตามว่าอายุไม่เกิน 18 ปี ย่อมถือว่าเป็น "เด็ก" และจะถือเป็นเยาวชนด้วยหรือไม่ไม่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งข้อนี้หากพิจารณาเปรียบเทียบกับกฎหมายอาญา (Criminal Code) ของประเทศแคนาดาแล้ว จะพบว่าได้ให้นิยาม a child หมายถึงบุคคลอายุไม่เกิน 18 ปี และ young person หมายถึงบุคคลอายุ 14 ปี หรือมากกว่าแต่ไม่เกิน 18 ปี¹ ดังนั้นเด็กจึงมีอายุไม่เกิน 18 ปี และเด็กที่มีอายุ 14 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ก็เป็นเยาวชนอีกด้วย โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กฉบับใหม่ (ค.ศ. 1989) ซึ่งประเทศไทยกำลังจะรุดนามด้วยแล้ว พบว่าในมาตรา 1 ได้กำหนดอย่างชัดเจนว่า "เด็ก" หมายถึงมนุษย์ทุกคนที่อายุต่ำกว่า 18 ปี" ดังนั้นเด็กหญิงที่ควรจะได้รับคุ้มครองเกี่ยวกับการค้าประเวณี ผู้วิจัยจึงเห็นว่าโดยหลักการจะจำกัดกรอบไว้ให้มีอายุไม่เกิน 18 ปี เท่านั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายใดบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เช่น ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279 หญิงผู้เสียหายอายุไม่เกิน 15 ปี ถือเป็น "เด็ก" และคำว่า "ผู้เยาว์" ตามมาตรา 318 หมายถึงบุคคลอายุต่ำกว่า 15 ปี แต่ยังไม่เกิน 18 ปี เป็นต้น และเหตุผลที่กฎหมายนั้น ๆ บัญญัติอายุไว้ต่างกัน เพราะวัตถุประสงค์ของกฎหมายต่างกัน เช่น ในพระราชบัญญัติจักษุศาสตร์เด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 มีจุดมุ่งหมายเพื่อลงโทษเด็กที่กระทำความผิด จึงต้องคุ้มครองรู้สึกนิตยชน มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงได้แยกอายุไว้เป็นช่วง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73-76 ส่วนประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 (ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515) มีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน จึงนิยามคำว่าเด็กคือผู้ซึ่งอายุไม่ครบ 18 ปี ซึ่งสอดคล้องกับกฎหมายสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก คือมีจุดมุ่งหมายเพื่อการคุ้มครองเด็ก

ที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์ถึงกฎหมายของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำเด็กมาเพื่อการค้าประเวณีว่ามีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ มีข้อบกพร่องประการใดที่ควรแก้ไข ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางแสวงหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมในการปกป้องคุ้มครองเด็กจากการถูกชักนำหรือถูกกดขี่หรือถูกทำร้าย บังคับ ขู่เข็ญ ให้นับยอมเพื่อการค้าประเวณี

¹ Criminal Code Section 146 (2)., (Canada)

ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศไทยประกอบด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

3.2.1 พระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2471

พระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2471 นั้น ใ้ถุภณบัญญัติขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะปราบปรามการค้าหญิงและเด็กหญิง ซึ่งมีผู้นำเข้ามาหรือพาออกไปจากประเทศไทย ทั้งนี้โดยมีสาระสำคัญบัญญัติไว้ในมาตรา 4 คือ

มาตรา 4 บัญญัติว่า "ผู้ใดนำหรือให้ผู้อื่นนำหญิงหรือเด็กหญิง เข้ามาในประเทศไทยเพื่อการรับจ้างให้เขาทำเบ็ดเตล็ด รุกกัก พาหรือให้ผู้อื่นพาหญิงออกไปจากประเทศไทย เพื่อการรับจ้างให้เขาทำเบ็ดเตล็ด รุกกัก รับหรือจำหน่ายหญิงหรือเด็กหญิงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยที่ตนหรือผู้อื่นนำเข้ามาในประเทศไทยเพื่อการตั้งรกรากนั้นกัก ทวงถามความผิดของระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือปรับไม่เกินพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับทั้งสองสถาน"

วรรคสอง บัญญัติว่า "จึงแม้กรรมทั้งหลายซึ่งประกมกันเป็นความผิดนั้น โทษกระทำไว้ในประเทศต่างกัก็ตาม บุกระทำผิดนั้นกัของตุลาการองและลงโทษใด"

มีข้อสังเกตว่ากฎหมายฉบับนี้ มุ่งถึงการค้าหญิงหรือเด็กหญิงเป็นสำคัญ มิได้บัญญัติครอบคลุมถึง "ชายหรือเด็กชาย" ด้วย และปัจจุบันก็ยังคงใช้อยู่ไม่ได้ยกเลิกหรือมีการแก้ไขแต่อย่างใด

เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้มีสาระสำคัญเพียงประการเดียวคือ ความผิดและโทษผู้นำหญิงหรือเด็กหญิงเข้ามาในประเทศไทยหรือส่งออกไปต่างประเทศ เพื่อการค้าประเวณีเท่านั้น หากได้เจาะจงบัญญัติขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาค้าประเวณีไม่ และประเทศไทยก็มีพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณีอยู่แล้ว ดังนั้นจึงน่าจะยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยการค้าหญิงและเด็ก พ.ศ. 2471 นี้ แล้วนำข้อความสำคัญในมาตรา 4 ดังกล่าวไปบัญญัติรวมไว้ในพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณีเสีย เป็นการรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับการค้าประเวณีที่เกี่ยวข้องกัน โดยตรงให้เป็นหมวดหมู่อยู่ในบทกฎหมายเดียวกัน และน่าที่จะมีการแก้ไขบทกฎหมายนี้ให้ครอบคลุมไปถึง "ชายหรือเด็กชาย" ด้วย

3.2.2 พระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503

สมัยก่อนที่ประเทศไทยมีทาสจำนวนมากที่กระทำการค้าประเวณี และเมื่อมีการเลิกทาสจึงหันมาค้าประเวณีกันมากขึ้น มีการแพร่หลายของโรคประกมกับ

การรักษาโรคที่ยังไม่ทันสมัย จึงต้องออกกฎหมายคือ พระราชบัญญัติป้องกันสัณฺฑูโรโรค ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) มาเพื่อใช้คุ้มครองป้องกันโรค อย่างไรก็ดี พระราชบัญญัติป้องกันสัณฺฑูโรโรค ร.ศ. 127 นั้น ปัจจุบันถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503¹ แล้ว โศกณิสาเหตุสำคัญมาจากแรงผลักดันของสหประชาชาติ² จากการสำรวจของสภากาชาดแห่งชาติ พบว่าในระหว่างใช้พระราชบัญญัติป้องกันสัณฺฑูโรโรค ร.ศ. 127 มีสำนักและหญิงโสเภณีเกิดขึ้นที่ถูกจับสูงกว่าจำนวนที่จดทะเบียนถูกต้องมาก ถึงสถิติของศูนย์ป้องกันและปรามปรามอาชญากรรม คือ

ปี	สำนักจดทะเบียน	จำนวนหญิงจดทะเบียน	จำนวนหญิงถูกจับ
2500	54	524	6,747
2501	48	344	8,990
2502	43	308	9,400
2503	41	298	7,876

พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 นี้ โภประกาศ เป็นกฎหมาย เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2503 โดยนิยามเหตุผลของกฎหมายฉบับนี้คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันสัณฺฑูโรโรค เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2451 มีบทบัญญัติไม่รัดกุมและไม่มีความสมบูรณ์ให้มีการค้าประเวณีที่เป็นไปในลักษณะเปิดเผยและน่าอับอาย หรือกระทำให้เป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน อันทั้งไม่มีบทบัญญัติปรามการค้าประเวณีที่กระทำโดยบุคคลที่เป็นชายซึ่งเป็นที่น่ารังเกียจ จึงเป็นการสมควรที่จะยกเลิกกฎหมายว่าด้วยการป้องกันสัณฺฑูโรโรคเสีย และมีกฎหมายว่าด้วยการค้าประเวณีฉบับใหม่ เพื่อควบคุมมิให้มีการกระทำอันไม่สมควร.." ทั้งนี้ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 ของพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 คือ

มาตรา 5 ผู้ใด เพื่อการค้าประเวณี กระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้
 (1) เขาคัดตอ ชักชวน แนะนำตัว ชูคตตาม หรือรับเรบาบุคคลตามถนนหรือสาธารณะสถาน หรือกระทำการดังกล่าวในที่อันเปิดเผยเป็นการเปิดเผยและน่าอับอาย หรือเป็นที่เดือดร้อนรำคาญแก่สาธารณชน

¹ พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 มาตรา 3.

² โปรกตุรายละเอียดซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2

(2) เทร็ดเตร่ หรือคอยอยู่ตามถนน หรือสาธารณะสถานในลักษณะ
หรืออาการที่เห็นได้ว่าเป็นการ เรียกรุดการติดคอในการค้าประเวณี

(3) เขาไปมิวสุมในสถานการค้าประเวณี
ของระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 6 ผู้ใดกระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณี ของ
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับ

มาตรา 7 ผู้ใดกระทำการค้าประเวณีที่บุคคลเพศเดียวกัน ของ
ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำ
ทั้งปรับ

มาตรา 8 ผู้ใดจัดหาผู้กระทำการค้าประเวณีเพื่อผู้อื่นเป็นปกติธุระ
ของระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 9 ผู้ใดยินยอมให้ผู้อื่นกระทำการค้าประเวณีเป็นปกติธุระ
ในสถานบริการที่ตนเป็นเจ้าของกิจการ บุคคล หรือผู้จัดการ ของระวาง
โทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ โดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้ให้นิยามคำว่า "การค้าประเวณี"
หมายความว่า การยอมรับการกระทำชำเราหรือการยอมรับการกระทำอื่นใด หรือการกระทำ
อื่นใดเพื่อสำเร็จความใคร่ในทางการมารมภ์ของผู้อื่น อันเป็นการสาส์อนเพื่อสินจ้าง ทั้งนี้ไม่ว่า
ผู้ยอมรับการกระทำและผู้กระทำจะเป็นบุคคลเพศเดียวกันหรือคนละเพศ

"สถานการค้าประเวณี" หมายความว่า สถานที่ใด ๆ ที่จัดไว้เพื่อให้บุคคลอื่นทำ
การค้าประเวณี โดยจัดให้มีผู้ทำการค้าประเวณีไว้เพื่อการนี้ด้วย

"สถานบริการ" หมายความว่า สถานประกอบธุรกิจเพื่อสินจ้างที่จัดไว้เป็นที่พักหรือ
อยู่อาศัย เป็นที่จำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม หรือเป็นที่ให้ความบันเทิง การปรมิบัติหรือความ
สะดวกสบาย

พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 นี้ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของ
กฎหมายแล้ว อาจกล่าวได้ว่าเป็นกฎหมายที่มีลักษณะปกป้องศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของประเทศชาติ

และประชาชนชาวไทยโดยเฉพาะสตรีไทย ทำให้เกิดภาพพจน์ที่งดงามในสายตาของชาวโลกว่า ประเทศไทยไม่มีโสเภณีหรือมีเพียงเล็กน้อย เป็นประเทศที่มุ่งการพัฒนาการสูงทางด้านนิติศาสตร์ และวัฒนธรรม และเป็นกฎหมายที่มีลักษณะปรามการกระทำผิด เป็นพลังในการยับยั้งมิให้ปริมาณโสเภณีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้ที่คิดจะค้ารังขั้เป็นโสเภณีรวมทั้งผู้ที่เป็นโสเภณีอยู่แล้ว จำต้องใคร่ครวญอย่างหนัก เนื่องจากเป็นความผิดตามกฎหมายและกองรับโทษทางอาญา

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาในแง่ที่เกี่ยวกับการนำเด็กหญิงมาเพื่อการค้าประเวณีแล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายฉบับนี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ จากลักษณะเด่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโสเภณีเด็กไป กล่าวคือ พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณีนี้เป็นบทบัญญัติกฎหมายที่มุ่งไว้ใช้บังคับกับกรณีทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้ เพราะบทกฎหมายในมาตรา 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 ดังที่กล่าวมาข้างต้น จะสังเกตเห็นว่าใช้คำว่า "ผู้ใด..." ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าคงหมายรวมถึงเด็กหญิงด้วย ดังนั้น หากเด็กหญิงกระทำการค้าประเวณีในสถานการค้าประเวณีแล้ว ก็ย่อมมีความผิดและโทษตามกฎหมายมาตรา 6 และเช่นเดียวกันหากผู้ใดจัดหาเด็กหญิงที่กระทำการค้าประเวณีเพื่อผู้อื่นเป็นปกติธุระ ก็มีความผิดและกองรับโทษตามมาตรา 8 ด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 นี้ ยังขาดสาระสำคัญหลายประการ เช่น ไม่บัญญัติรวมถึงการนำเด็กหญิงมาเพื่อการค้าประเวณีโดยเฉพาะ และไม่มีบทบัญญัติกฎหมายที่เป็นการลงโทษผู้ให้นำเด็กหญิงมาเพื่อการค้าประเวณีโดยตรงอย่างจริงจัง นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในบทบัญญัติมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณีแล้ว กฎหมายใช้คำว่า "ผู้ใด เพื่อการค้าประเวณี.." ซึ่งอาจทำให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นช่องทางเพื่อจับกุมผู้ถูกกล่าวหาโดยไม่เป็นธรรมได้ ผู้วิจัยเข้าใจว่า บทบัญญัติมาตรา 5 นี้ คงนำแนวความคิดมาจากกฎหมายของอังกฤษ คือ Street Offence Act, 1959 มาตรา 1 ที่บัญญัติเอาเด็กโสเภณีที่เดินเตร็ดเตร่ หรือชักชวนในถนนหรือที่สาธารณะเพื่อวัตถุประสงค์ในการค้าประเวณี แต่กฎหมายของอังกฤษฉบับนี้ไม่มีองค์ประกอบที่ว่าต้องมีการรบกวนผู้สัญจรไปมา และมีข้อสังเกตว่า กฎหมาย Street Offence Act 1959 ของอังกฤษนี้ ใช้คำว่า "Common Prostitute" มิได้ใช้คำว่า "ผู้ใด" เพราะเห็นว่าหากใช้คำว่าผู้ใดแทนแล้วก็จะเป็นการขยายวงเขตของกฎหมายออกไปอีกมาก และการใช้คำว่า "Common prostitute" จะได้เป็นเครื่องมือคุ้มครองสตรีที่ไม่ได้หากินในทางนี้ และการใช้คำว่า "Common" ประกอบอยู่ด้วยนี้ ก็โดยมุ่งให้

หมายถึงเฉพาะโสภณที่เสนาบดีการ เป็นปกติชื้อระแกบคผลทั่วไปเท่านี้ ซึ่งเรื่องนั้นแตกต่างจาก
บทบัญญัติมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณีของไทย ดังที่ปรากฏอยู่ และน่าจะ
มีการพิจารณาบททวนแก้ไขมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี โดยตัดองค์
ประกอบที่ว่า "นำฉ้อขาย หรือเป็นที่เคื้อกรรณราคาขายแก่สาธารณชน" ออกเสีย ทั้งนี้เพื่อ
สามารถให้บทมาตรานี้ให้ใช้ได้ผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง

ประเทศแคนาดาก็เป็นประเทศหนึ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับการค้าประเวณีหญิงและ
เด็กหญิงเช่นกัน และความพยายามที่จะแก้ไขปัญหานี้ ได้รับการยอมรับจากคณะกรรมการเกี่ยวกับ
การแก้ไขปัญหาค้าประเวณีว่าเป็นสิ่งที่ยากยิ่ง เพราะปัญหาการค้าประเวณีเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง
พันกับปัจจัยอื่น ๆ หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความรู้สึกทางเพศของมนุษย์ปุถุชน หรือความล้ม
เหลวในการพัฒนาการศึกษา และแผนพัฒนาสังคมเพื่อช่วยเหลือเด็กที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่อง
เพศ เป็นต้น นอกจากนี้กฎหมายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีที่มีอยู่ในปัจจุบัน เชื่อได้
เลยว่ายังคงไม่เป็นที่พอใจแก่ทุก ๆ ฝ่าย เพราะบางครั้งบางประการสิ่งที่เกี่ยวข้องของเขามา
กับปัญหาอื่นทั้งด้านปรัชญา และข้อพิจารณาในการนี้จะก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง ซึ่ง
ล้วนเป็นสิ่งที่ยอมรับกันว่าวิพากษ์วิจารณ์กันไม่จบสิ้น อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการเกี่ยวกับการแก้ไข
ปัญหาค้าประเวณีในแคนาดาก็ลงความเห็นว่า เป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเข้ามาแก้ไขปัญหาค้า
หรือสนับสนุนทางด้านศีลธรรมและการเงินเกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันของเศรษฐกิจและสังคม
การเลือกปฏิบัติระหว่างชายและหญิงในเรื่องพื้นฐานทางเพศ รวมตลอดถึงจะต้องให้หลักประกัน
ว่าจะต้องมีมาตรการทางสังคมที่พอเพียงในการช่วยเหลือหญิงหรือเด็กหญิงอย่างจริงจัง อันจะ
ทำให้ทั้งชายและหญิงสามารถพัฒนาและเข้าใจถึงบทบาททางเรื่องเพศได้อย่างดี และสามารถ
แก้ไขปัญหาค้าประเวณีได้ในที่สุด หรืออย่างน้อยจะเป็นสิ่งที่ทำให้การค้าประเวณีลดลง

คณะกรรมการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีในประเทศแคนาดา ได้พิจารณาถึงแง่มุม
ต่าง ๆ และชี้ให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีเรื่องนี้จะต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมายและทางสังคม
(Social reform) ในส่วนของบทบัญญัติกฎหมายนั้นคงจะยังไม่ประสบผลสำเร็จในทางปฏิบัติ
เท่าที่นึก เพราะมักจะมีข้อท้วงในทางหลักวิชาการอยู่มาก โดยเฉพาะจะถือว่าผู้ค้าประเวณี
เป็นเหยื่อที่ควรได้รับความคุ้มครองหรือเป็นสิ่งที่ดีที่ควรมุขมามาตั้งแต่เกิด ซึ่งผู้ค้าประเวณีสามารถ
จะตัดสินใจประกอบการค้าประเวณีได้โดยลำพัง และคณะกรรมการฯ เห็นว่าสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง
ก็คือ การเปลี่ยนแปลงแก้ไขกฎหมายให้รัดกุมยิ่งขึ้น จนในที่สุดคณะกรรมการฯ ได้เสนอแนะ

บทบัญญัติของกฎหมายที่ไกรฤกษ์ ครอบคลุมสาระสำคัญต่าง ๆ ซึ่งแน่ใจได้ว่าสามารถนำไปใช้
แก้ไขปัญหาค้าประเวณีได้อย่างจริงจัง ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการฯ ซึ่งให้ความสำคัญ
กฎหมายที่เสนอแนะนั้น ๆ ไกรฤกษ์ถึงปัจจัยสำคัญต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว ไม่ว่าจะเรื่องความเท่า
เทียม (equality) ความรับผิดชอบ (responsibility) เสรีภาพส่วนบุคคล
(individual liberty) เกียรติภูมิของมนุษย์ (human dignity) และความรู้สึก
เกี่ยวกับเพศในขอบเขตที่เหมาะสม (appreciation of sexuality) และในท้ายที่สุด
ขอว่าบทบัญญัติกฎหมายที่คณะกรรมการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีในประเทศไทย
เสนอแนะมา กล่าวพอสรุปได้ดังนี้

ในบทบัญญัติกฎหมายที่เสนอแนะโดยคณะกรรมการฯ นั้น ใ้บัญญัติครอบคลุมถึง
เรื่องการค้าประเวณีบนท้องถนน (Street Prostitution) ใน Recommendation 58
ว่า ผู้ใดไม่ได้อยู่ในสถานกระทำกรซึ่งเป็นที่รบกวนในหรือใกล้ ๆ ที่สาธารณะ หรือแสดง
โฆษณาโดยเปิดเผยด้วยกิริยาหยาบโสมในที่สาธารณะ หรือเทร็คเทร็อยตามที่สาธารณะอันเป็น
การชักชวนผู้อื่น หรือยื่น พักพิง เทร็คเทร็อยในหรือบนถนนสาธารณะ โดยวัตถุประสงค์เพื่อเรียก
ร้องในการติดต่อกับประเวณี มีความผิด

การกระทำอันเป็นการเข้าขายความผิดดังกล่าวมานี้ ไม่ว่าจะกระทำโดยการต่อสู้
ทะเลาะวิวาท ส่งเสียงตะโกน หรือใช้วาจาหยาบโสม ใช้คำพูดคำจาชักชวนในทางเพศอันเป็น
ที่น่ารังเกียจ มีนเมา ชักชวน รบกวนผู้อื่น กวักมือเรียก หุคหรือพยายามหุคผู้อื่นเดินถนนหรือ
ผู้อื่นริมบาทนะ พยายามชักชวนสนทนาเพื่อติดต่อกับในทางการค้าประเวณี เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการ
แก้ไขปัญหาค้าประเวณีในแคนาดามีความเห็นว่า บทบัญญัติที่มุ่งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาค้าประเวณี
หรือชักชวนประชาชนบนท้องถนน ที่จะไม่ถูกแทรกแซงชักชวนโดยปราศจากเหตุผลสมควร
(unreasonable interference) อันเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยผ่อนคลายปัญหาค้า
ประเวณีลงได้บ้าง

ในส่วนของการนำเด็กหญิงมาเพื่อค้าประเวณี (procuring) คณะกรรมการ
แก้ไขปัญหาค้าประเวณีของแคนาดา เห็นว่าควรมีบทบัญญัติสำหรับคุ้มครองเด็กหญิงเพื่อการนี้
โดยเฉพาะ และใ้บัญญัติความผิดขึ้นใหม่ให้รวมถึงกรณีการวางจ้าง พยายามหรือเสนอที่จะจ้าง
เด็กหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี โดยให้เงินหรือสิ่งตอบแทนอื่นเพื่อการค้าประเวณี ซึ่งใน

Recommendation ข้อ 91 บัญญัติว่า ผู้ใด บังคับ ชูเชื้อ หรือข่มขู่ ควบคุมการใด ๆ เพื่อชักจูงหรือบังคับให้เด็กหญิงอายุ 18 ปีหรือมากกว่า กระทำการค้าประเวณีกับบุคคลอื่นหรือทั่ว ๆ ไป มีความผิดของระวางโทษจำคุก 14 ปี และหากผู้ใดสนับสนุน ชักชวน บังคับ หรือหลอกลวงเด็กหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปี เพื่อนำเด็กหญิงนั้นมากระทำการค้าประเวณีเพื่อเงินหรือสำหรับสิ่งตอบแทนอื่น หรือกระทำการทางเพศโดยผิดกฎหมาย (in illicit sexual conduct) ¹ กับบุคคลอื่นหรือทั่ว ๆ ไป มีความผิดของระวางโทษจำคุก 14 ปี ซึ่งมีข้อสังเกตว่า บทบัญญัติความ Recommendation ข้อ 91 นี้ ไข้บัญญัติขึ้นใหม่เนื่องจากในกฎหมายของแคนาดานั้นไม่ได้บัญญัติถึงความแตกต่างในการนำเด็กหญิงหรือผู้ใหญ่มาเพื่อการค้าประเวณีแต่อย่างใด แต่บทบัญญัติที่เสนอแนะนี้หมายรวมถึงการห้ามบิดามารดา (parent) หรือผู้ปกครองดูแล (guardian) ชักจูงหรือนำเด็กหญิงมากระทำการในทางที่เสื่อมเสียหรือค้าประเวณีด้วย

ใน Recommendation ข้อ 97 ยังได้บัญญัติถึงเรื่อง Financial Support from Prostitution ไว้ว่า ผู้ใดที่บังคับ ชูเชื้อ หรือข่มขู่ควบคุมการใด ๆ เพื่อให้หญิงที่อายุต่ำกว่า 18 หรือต่ำกว่า 18 ปีขึ้นไปกระทำการค้าประเวณีนั้น แสงสว่างประโยชน์แก่ตนเองทั้งหมดหรือบางส่วน มีความผิดของระวางโทษจำคุก ซึ่งนอกจากนี้ใน Recommendation ข้อ 61 ยังบัญญัติเป็นแนวทางกำหนดโทษ เพื่อป้องกันมิให้ผู้ใดกระทำการหรือเป็นการช่วยเหลือสถานที่ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนใช้สำหรับเพื่อการค้าประเวณีด้วย

สำหรับในประเทศมาเลเซีย มีกฎหมายปกป้องคุ้มครองเด็ก โดยกำหนดว่าถ้าผู้ใดนำเอาเด็กหญิงอายุไม่เกิน 21 ปี มาฉ้อโกงหรือกระทำความผิดเพื่อเป็นโสเภณี ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีความผิด และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีสิทธิไปเอาตัวเด็กมาจากผู้เกี่ยวข้องได้²

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 บัญญัติถึงความผิดและลงโทษผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการค้าประเวณีทุกฝ่าย ได้แก่ ตัวผู้ค้าประเวณี (มาตรา 5, 6) ผู้จัดหา ผู้ทำการค้าประเวณีให้ผู้อื่น (มาตรา 8) เจ้าของกิจการ ผู้ดูแล หรือผู้จัดการสถานค้าประเวณี (มาตรา 9) รวมทั้งเจ้าของกิจการ ผู้ดูแล หรือผู้จัดการสถานบริการที่ข่มขู่ผู้อื่นมากระทำการค้าประเวณีเป็นปกติธุระในสถานที่ของตน (มาตรา 10) ซึ่ง

¹ "illicit sexual conduct," มีความหมายว่า "any sexual behaviour or act which is prohibited by the Criminal Code, whether or not such prohibition is based upon the age of the parties to the act or of any one of them."

² Law of Malaysia Act 106. Women and Girls Protection Act 1973. Section 7 Part 3.

หากพิจารณาเพียงเท่านั้นอาจเป็นไปได้ว่ากฎหมายพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503
 ได้มีมติครม. ครบถ้วนแล้ว ผู้เขียนมีความคิดเห็นประการแรกว่าพระราชบัญญัติปรามการค้า
 ประเวณีนั้น ยังไม่สมควรที่จะออกยกเลิกไปเสียทีเดียว แม้ในทางปฏิบัติปัจจุบันการบังคับใช้
 กฎหมายตามพระราชบัญญัตินี้ อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น แต่ก็ยังเป็นกฎหมาย
 ที่สามารถนำมาเป็นมาตรการควบคุมปัญหาการค้าหญิงและเด็กหญิง ตลอดจนการค้าประเวณีโค
 ในระดับหนึ่ง ประการที่สอง พระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี โดยหลักการและเหตุผลแล้ว
 มีขึ้นเพื่อใช้เป็นมาตรการควบคุมปัญหาการค้าประเวณี และหากพิจารณาโดยองศา โดยเปรียบเทียบ
 เทียบกับกฎหมายของประเทศแคนาดาซึ่งได้ยกเลิกมาแล้ว ยังมีขมกพรองอยู่หลายประการ
 ตัวอย่างเช่น การบัญญัติศัพท์ของคำว่าสถานการค้าประเวณีหมายถึงสถานที่ที่ทำการค้าประเวณี โดย
 ผู้เป็นเจ้าของกิจการจัดหาหญิงไว้เพื่อให้บริการค้าประเวณี แต่ในมาตรา 8 และมาตรา 10 กลับ
 บัญญัติถึงองค์ประกอบของความผิดของกระทำการค้าประเวณีเป็นปกติธุระด้วยจึงจะถือว่าเป็น
 ความผิด ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากในการนำสืบว่าต้องทำสักกี่ครั้งจึงจะถือว่าเป็นปกติธุระ หรือใน
 เรื่อง Street Prostitution นั้น หากจะเปรียบเทียบกับกฎหมายไทยแล้ว ก็เห็นจะมีบัญญัติ
 ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณีเท่านั้นที่พออนุโลมไปได้ แต่มาตรา 5
 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ยังขาดหลักเกณฑ์ไม่ครอบคลุมกว้างขวางเพียงพอกับสภาวะปัจจุบันที่
 เปลี่ยนแปลงไปมาก หรือแม้ในเรื่อง Financial Support from Prostitution และ
 การเอาโทษแก่ผู้จัดหาผู้ทำการค้าประเวณีมาให้อยู่ หรือเอาโทษแก่เจ้าของกิจการ บุคคล หรือ
 ผู้จัดการสถานบริการที่ข่มขืนให้ผู้อื่นมากระทำการค้าประเวณี ก็ยังมีบัญญัติถึงองค์ประกอบความผิดไม่
 ครอบคลุมกว้างขวางเพียงพอ และที่สำคัญคือยังไม่มีลักษณะมุ่งหมายที่จะคุ้มครองสวัสดิภาพ รวมทั้ง
 การแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กหญิงที่เพียงพอ โดยเฉพาะในเรื่องการนำเด็กมาเพื่อ
 การค้าประเวณี ส่วนในกรณีที่เอาโทษแก่ผู้จัดหาผู้กระทำการค้าประเวณีให้อยู่ตาม มาตรา 8
 หรือเอาโทษแก่เจ้าของกิจการ บุคคล หรือผู้จัดการสถานบริการที่ข่มขืนให้ผู้อื่นมากระทำการค้า
 ประเวณีตามมาตรา 10 นั้น ผู้วิจัยก็เห็นว่าน่าจะออกองค์ประกอบที่ว่าเป็น "ปกติธุระ"
 ออกเสีย จะช่วยการบังคับแก้ไขปัญหาโสเภณีได้ควยอีกทางหนึ่ง เพราะผู้จัดหาหรือสถานบริการ
 ข่มขืนเจ้าของหรือผู้ดูแลข่มขืนให้ผู้อื่นมากระทำการค้าประเวณีนั้น ก็อาจกระทำเป็นครั้งคราวได้

3.2.3 ประมวลกฎหมายอาญา

นอกเหนือจากพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณีดังกล่าวมาแล้ว กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องและเป็นการคุ้มครองหญิงและเด็กหญิงให้ปลอดภัยจากการถูกขายเป็นสินค้าและจากการถูกรักเป็นโสเภณีนั้น ก็มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ตั้งแต่มาตรา 282-286 ลงโทษผู้เป็นขู่ระจกหา ลอหรือชักพาเด็กหญิงอายุไม่เกิน 15 ปี หรือหญิงอายุไม่เกิน 18 ปี ไปเพื่อการอนาจาร เพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น ลงโทษผู้รับตัวเด็กหญิงหรือที่ถูกล่อลวงชักพามา (มาตรา 282) ถ้าการล่อลวงชักพาทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย เช่น คุกคาม ได้รับความโหดหนักขึ้น (มาตรา 283, 284) และมาตรา 286 ลงโทษผู้ที่ดำรงชีพอยู่จากรายได้ของหญิงซึ่งค้าประเวณี (แมงกา) ซึ่งจะโทษพิจารณาในรายละเอียดแต่ละมาตราดังต่อไปนี้

มาตรา 282 บัญญัติว่า "ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น เป็นขู่ระจกหาลอไปหรือชักพาไปเพื่ออุกฤษฏอนาจารซึ่งหญิง แผลหญิงนั้นจะยินยอมก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท ไม่ว่าการกระทำทางใดๆ ชัดประจักษ์เป็นความผิดนั้น จะใดกระทำในทางประเทศต่างกันหรือไม่

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิง หรือหญิงอายุยังไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หกพันบาทถึงสามหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสอง เป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้อื่น รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัดหา ลอไปหรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสละสนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ต้องระวางโทษตามที่มีบัญญัติไว้ในวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม แลวแต่กรณี"

มาตรา 282 นี้ มีข้อความทำนองเดียวกับมาตรา 241 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2474 มาตรา 3 วรรค 1 แต่เปลี่ยนอายุผู้ถูกกระทำจากต่ำกว่า 18 ปี เป็นไม่เกิน 18 ปี พระราชบัญญัติเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2530 แก้เป็นไม่จำกัดอายุหญิง และมีโทษหนักขึ้นสำหรับหญิงอายุน้อยดังที่มีบัญญัติไว้ในวรรค 2 และ 3 ตาม

ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ข้อ 10 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 และแก้ไขให้สูงขึ้นด้วย และเพิ่มอัตราโทษขึ้นอีกตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตราฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 และฉบับที่ 8 พ.ศ. 2530 ถึงกลาง

องค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำ คือ เป็นเหตุระงับเหตุ ลอไป หรือชักพาไปเพื่อการฉ้อโกง เป็นเหตุระงับเหตุ หมายความว่าพาหนีไปให้หาย เช่น เกิดลักลอบ เป็นแนวสื่อนายหน้า การตั้งสำนักรวบรวมหนีงให้หายมาสู่ เพื่อความใคร่ก็มาจะเป็นการฉ้อโกง ส่วนการลอไป โดดแยกการกระทำให้หนีไปตามวัตถุประสงค์ประสงค์ของผู้กระทำ ชักพาไปได้แก่นำหนีไป ซึ่งลอไปหรือชักพาไปมีความหมายคล้ายคลึงกัน คือเป็นคนแนะนำ ให้ความคิดนำหนีไปให้หาย ไม่หมายความว่าต้องถึงกับหลอกลวง แต่ไม่หมายความว่าถึงหนีไปหายเองโดยมิใช่การริเริ่มแนะนำชักพาของผู้อื่น ซึ่งอาจเป็นแต่เพียงช่วยพาไปของหนีงเท่านั้น¹ ผู้ถูกกระทำตามมาตรานี้คือเด็กหนีงหรือหนีงอายุไม่เกิน 18 ปีเต็ม หนีงจะยินยอมหรือไม่ยินยอมไม่สำคัญแต่ประการใด แม้ยินยอมก็เป็นความผิด

ข้อความที่ว่า "ไม่ว่าการกระทำต่าง ๆ อันประกอบเป็นความผิดนั้น จะได้กระทำในประเทศต่างกับหรือไม่ เป็นข้อความที่มีบัญญัติตามมาตรา 241 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิมที่แก้ไขเมื่อ พ.ศ. 2474 ให้อนุโลมตามอนุสัญญาของสันนิบาตชาติในเรื่องนี้ ซึ่งหมายความว่าถึงการพาหนีงจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง อันมีอยู่ชุกชุมในระหว่างนั้น เช่น พาหนีงจากประเทศที่มาจากชายในในประเทศไทย การพาไปอันเป็นการกระทำที่เป็นความผิดนั้น เป็นความผิดบัญญัติตลอดเวลาตลอดทางที่พาหนีงไปอยู่ ซึ่งบทนี้มีมาตรา 5 บัญญัติไว้ สำหรับกรณีที่มีการกระทำแม่ทัพส่วนหนึ่งส่วนใดไม่กระทำในราชอาณาจักร ก็ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร ความสำคัญของบทบัญญัติข้อนี้จึงหมดไป

องค์ประกอบความผิดในส่วนจิตใจ คือเจตนาในการเป็นเหตุระงับเหตุ ลอไป หรือชักพาไป ความรู้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับอายุของผู้ถูกกระทำตามวรรค 2 และ 3 และเจตนาพิเศษทั้งสอง

¹ จิตติ กิ่งสนิท, กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1, พิมพ์ครั้งที่ 5 สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2531, หน้า 1994-1995.

ประการด้วยกันคือ เพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้ชายและการณาจาร ความใคร่ในที่นี้มาจะหมาย
 ความเพียงความพอใจของชายในทางเพศ ไม่ว่าจะถึงกับร่วมประเวณีสำเร็จ เพียงแค่กอดจูบ
 ลูบคลำก็เป็นการสำเร็จความประสงค์อันเป็นความใคร่ประการหนึ่ง ส่วนคำว่า "เพื่อการ
 ณาจาร" นั้น หมายความว่า เป็นความไม่สมควรในทางเพศ รวมถึงความใคร่หรือการประเวณี
 ตลอดจนการกระทำที่อับอายขายหน้าในทางเพศด้วย ซึ่งจะต้องเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวของ
 บุคคลโดยตรง¹ เช่น การกอด ปล้ำ หรือสัมผัสจับต้องอวัยวะเพศอย่างใดอย่างหนึ่งของหญิง
 เป็นต้น ดังนั้น การพาหญิงไปขายของโสเภณีก็เป็นความผิดตามมาตรานี้ (คำพิพากษายุฎีกาที่
 1763/2515)

มาตรา 283 บัญญัติว่า "ผู้ใดเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้ชาย เป็นเหตุ
 จักหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการณาจารซึ่งหญิง โดยโฆษณา หลอกหลวง
 ชูเชิญ ไซ้กำลังประทุษร้าย ไซ้อ่านาจรขมข่า นิกคุดองขรรคมหรือไขว้ขม
 ขันใจทวยประการอื่นใด ของระวางโหมแจ้ทุกตั้งแต่เจ็ดถึงยี่สิบปี และปรับ
 ทั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท ไม่ว่าการกระทำต่าง ๆ อันประกอบเป็น
 ความผิดนั้น จะใดกระทำในประเทศต่างกับหรือไม่

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยัง
 ไม่เกินสิบแปดปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดถึงยี่สิบปี และปรับ
 ทั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสองเป็นการกระทำแก่เด็กหญิงอายุยัง
 ไม่เกินสิบห้าปี ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบถึงยี่สิบปี และปรับทั้ง
 แต่สองหมื่นบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต

ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของผู้ชาย รับตัวเด็กหญิงหรือหญิงซึ่งมีผู้จัก
 หา ล่อไป หรือชักพาไปตามวรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสาม หรือสนับสนุน
 สนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว ของระวางโทษตามที่มีบัญญัติไว้ใน
 วรรคแรก วรรคสอง หรือวรรคสามแล้วแต่กรณี"

มาตรานี้ข้อความทำนองเดียวกับมาตรา 241 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาแก้ไขเพิ่มเติม
 พ.ศ. 2474 มาตรา 3 ซึ่งวรรค 1 เป็นมาตรา 282 ส่วนวรรค 2 เป็นมาตรา 283 นี้

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1976-1977.

มีแก้ไขให้หนักขึ้นตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 11 ข้อ 10 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 และแก้ไขวรรค 2, 3 และ 4 และแก้ไขเพิ่มโทษให้หนักขึ้นตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 และฉบับที่ 8 พ.ศ. 2530 องค์ประกอบความผิดตามมาตรานี้ เป็นเช่นเดียวกับมาตรา 282 คือ เป็นขู่จะจกหา ลอไป หรือขักหาไปเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น และเพื่อการขมาจาร แต่ข้อแตกต่างออกไป โดยต้องกระทำด้วยการใช้ขูาย หลอกหลวง ชูเรณู ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจหรืออำนาจบังคับบุคคลสองขรรคม หรือใช้วิธีข่มขืนใจทวยประการอื่นใด เป็นเหตุให้การกระทำถือเป็นขู่จะจกหา ลอไป หรือขักหาไปอันเป็นผลสำเร็จ มาตรานี้มีโทษกล่าวถึงความยินยอมของหญิงผู้ถูกกระทำ แต่ก็ไม่เห็นโทษเมื่อมีการหลอกหรือข่มขืนอันเกิดผลเช่นนั้นแล้ว ก็ถือว่าไม่มีความยินยอมอยู่ในตัว¹ ในส่วนของการใช้สิทธิพลบุคคลสองขรรคม นั้น เช่น ผู้ปกครองกับคนในปกครอง แม้จะไม่เกินขอบเขตของสิทธิที่มีอยู่ แหกหักใช้โดยไม่เป็นขรรคมตามความรู้สึกของวิญญูชน หรือหญิงจำยอมโดยไม่เต็มใจเพราะเหตุอื่นใด ที่ไม่น่าหมักหมมถือว่าหากไม่มีพฤติการณ์ข่มขืนใจเช่นนั้นแล้ว หญิงจะชกขืนไม่ยินยอมก็ถือว่าเป็นการข่มขืนใจตามมาตรานี้ เพราะความประสงค์ในการข่มขืนใจเป็นความผิดสองขรรคมอยู่ในตัว เช่น จะไม่จำต้องไปดำเนินขู่รับใช้ไม่ทำตามความประสงค์ของนายจ้างที่ใหญ่ผู้ข่มขืนทำอนาจาร ในเมื่อหญิงนั้นไม่เต็มใจจะทำเช่นนั้น ก็ยังข่มขืนใจให้ทำ

มาตรา 284, บัญญัติว่า "ผู้ใดพาหญิงไปเพื่อการขมาจาร โดยใช้ขูาย หลอกหลวง, ชูเรณู ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจหรืออำนาจบังคับบุคคลสองขรรคม หรือใช้วิธีข่มขืนใจทวยประการอื่นใด, ทองระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

วรรคสอง ผู้ใดข่มขืนหญิงซึ่งเป็นผู้ถูกพาไปตามวรรคแรก ทองระวางโทษ เช่นเดียวกับผู้พาไปนั้น

วรรคสาม ความผิดตามมาตรานี้ เป็นความผิดอันยอมความได้"

มาตรานี้มีข้อความทำนองเดียวกับมาตรา 276 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิม โดยปรับปรุงหลักเกณฑ์บางประการให้กว้างขึ้น และเพียงแต่กระทำเพื่อการขมาจารก็เป็นความผิด

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2000.

กำหนดโทษมาตรา 283 วรรคแรก ซึ่งเป็นกรณีเพื่อสำเร็จความใคร่ของผู้อื่น
ไม่จำกัดอายุหญิง

องค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำคือ พาหญิงไป ซึ่งต้องทำโดยใช้อุบายหลอกลวง ผู้เชิญ ใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจหรือบังคับบุคคลลงกรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่น องค์ประกอบความผิดในส่วนจิตใจ คือเจตนาขรรคมตาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 และเจตนาพิเศษเพื่อการฉ้อโกง ถ้าได้ทำเพื่อการฉ้อโกง แม้หญิงยังไม่ถูกทำฉ้อโกงตามที่ประสงค์จะทำก็เป็นความผิดสำเร็จ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1063-1064/2484 14 บ.ป. 517 ที่ 1436/2498 2498 ฎก 1369) ความในวรรค 2 มีองค์ประกอบความผิดในส่วนของการกระทำคือซ่อนเร้นหญิงซึ่งถูกพาไปตามวรรค 1 เพียงแต่รับหญิงไว้หรือให้สำนักพักพิง ไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้ แต่อาจเป็นการสนับสนุนในความผิดฐานใดฐานหนึ่ง แล้วแต่ข้อเท็จจริงจะปรากฏ การรับหญิงไว้ของประภคด้วยการปกปิดหญิงนั้นจึงจะเป็นการซ่อนเร้น เช่น ให้อยู่ในที่ลับหรือรับหญิงไว้แล้วไม่บอกใหญ่ที่ติดตามมาตามใดทราบ เป็นต้น

มาตรา 285 บัญญัติว่า "ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 283 เป็นการกระทำแก่ผู้สืบสันดาน ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้ที่อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการ หรือผู้อยู่ในความปกครองในความพิทักษ์ หรือในความอุปการะ ผู้กระทำต้องระวางโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ หนึ่งในสาม"

มาตรานี้มีข้อความห้ามเองเกี่ยวกับมาตรา 247 แห่งกฎหมายลักษณะอาญาเดิม ทำให้การกระทำต้องระวางโทษหนักขึ้นหนึ่งในสามตามมาตรานี้ระบุไว้ รวมถึงมาตรา 283 ด้วย โดยพฤติการณ์ที่ทำให้ผู้กระทำต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรานี้ เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้กระทำต้องรู้คือกระทำแก่ผู้สืบสันดาน ศิษย์ซึ่งอยู่ในความดูแล ผู้ที่อยู่ในความควบคุมตามหน้าที่ราชการ หรือผู้อยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์หรือในความอุปการะ ที่ว่ากระทำแก่ผู้สืบสันดานนั้น หมายความว่าถึงผู้ถูกกระทำเป็นบุตร หลาน เหลน ลื้อ หรือผู้สืบสันดานท้อ ๆ ลงไป ซึ่งต้องเป็นผู้สืบสันดานโดยตรง ส่วนที่ว่าอยู่ในความปกครอง ในความพิทักษ์ ในความอุปการะนั้น หมายความว่าถึงความเป็นผู้ปกครอง ผู้อุปการะหรือผู้พิทักษ์ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 30, 34, 1463, 1464, 1585 ดังนั้น บัญญัติความถึงบิดามารดาของ

หญิงหรือเด็กหญิงอายุไม่เกิน 18 ปี หากกระทำการเข้าหลักเกณฑ์ดังที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา 283 โดยเป็นขู่จะจักหา ล่อไป หรือชักพาไปเพื่อการขมาจาร ซึ่งหญิงหรือเด็กหญิงอายุไม่ถึง 18 ปี หรือ 15 ปีแล้วแต่กรณี และหญิงหรือเด็กหญิงนั้นเป็นผู้สืบสันดานหรืออยู่ในความปกครองของตนแล้ว ก็มีความผิดตามมาตรา 283 และต้องรับโทษหนักขึ้นตามมาตรา 285 นี้เช่นกัน

มาตรา 286 บัญญัติว่า "ผู้ใดอายุกว่าสิบหกปี คำนวณตั้งแต่อายุแม่เพียงบางส่วนจากรายไถของหญิงซึ่งค้าประเวณี ท่องเรววงโงมจำคุกทั้งแก่เจ้กับถึงยี่สิบปี และปรับทั้งแก่หญิงนั้นสี่พันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือจำคุกตลอดชีวิต

ผู้ใดไม่มีปัจจัยอย่างอื่นอันปรากฏสำหรับดำรงชีพหรือไม่มีปัจจัยอันพอเพียงสำหรับดำรงชีพ และ

(1) ปรากฏว่าอยู่ร่วมกับหญิงซึ่งค้าประเวณี หรือสมาคมกับหญิงซึ่งค้าประเวณีคนเดียวหรือหลายคนเป็นอาจ

(2) กินอยู่หลับนอนหรือรับเงิน หรือผลประโยชน์อย่างอื่น โดยหญิงซึ่งค้าประเวณีเป็นผู้จัดให้ หรือ

(3) เขาแหกหูแหงเพื่อช่วยเหลือหญิงซึ่งค้าประเวณี ในภาวะทะเลาะวิวาทกับผู้ที่คบค้าหญิงซึ่งค้าประเวณีนั้น ให้ถือว่าแก่ผู้ดำรงชีพอยู่จากรายไถของหญิงในการค้าประเวณี เว้นแต่จะพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจได้ว่ามิใช่เช่นนั้น

บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ มิให้ใช้บังคับแก่ผู้รับค่าเลี้ยงดูจากหญิงซึ่งค้าประเวณี ซึ่งพึงให้ค่าเลี้ยงดูนั้นตามกฎหมายหรือตามธรรมเนียม

มาตรานี้มีผลใช้บังคับใหม่ ไม่มีในกฎหมายลักษณะอาญาเดิม และแก้ไขความบางตอนตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 11 ข้อ 10 ลงวันที่ 21 พฤศจิกายน พ.ศ. 2514 เปลี่ยนผู้กระทำความผิดจากรายเป็นผู้ใดก็ได้ และแก้ไขอัตราโทษหนักขึ้นตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2525

องค์ประกอบความผิดในส่วนการกระทำ ผู้กระทำเป็นชายหรือหญิงอายุกว่า 16 ปี กระทำคือ คำนวณตั้งจากรายไถจากหญิงซึ่งค้าประเวณี อันหมายถึงหญิงซึ่งค้าประเวณีตามพระราชบัญญัติปราบการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 นั้นเอง แม้อาศัยรายไถนั้นเพียงบางส่วน และสิ่งทีอาศัยคำนวณตั้งต้องเป็นสิ่งที่หญิงได้มาจากการค้าประเวณี มิใช่ได้มาจากรายไถอื่น การคำนวณตั้งเป็นการกระทำเป็นปกติ มิใช่ครั้งหนึ่งคราวเดียว

ส่วนบทบัญญัติในวรรคสองนั้น เป็นข้อสันนิษฐานให้ถือเป็นการดำรงชีพอันเป็นความผิด
ไว้คือ เมื่อผู้ถูกฟ้องไม่มีปัจจัยอย่างอื่นอันปรากฏสำหรับดำรงชีพ หรือไม่มีปัจจัยพอเพียงสำหรับดำรง
ชีพ และมีพฤติการณ์ประการใดประการหนึ่งที่บัญญัติไว้ใน (1), (2) หรือ (3) เว้นแต่ผู้ถูก
ฟ้องจะให้ความมิได้เป็นเช่นนั้น เมื่อเป็นคดีชั้นศาล โจทก์กองนำสืบให้ปรากฏว่าผู้ถูก

(1) อยู่ร่วมกับหญิงซึ่งค้าประเวณีหรือสมาคมกับหญิงซึ่งค้าประเวณีคนเดียว
หรือหลายคนเป็นอาจิม ซึ่งการอยู่รวมหรือสมาคมกับหญิงซึ่งค้าประเวณี เป็นอาจิม และไม่ปรากฏ
ปัจจัยอันเพียงพอในการดำรงชีพ ย่อมเป็นข้อสันนิษฐานได้ว่าดำรงชีพจากรายได้ของหญิงนั้น
หรือ

(2) กินอยู่หลับนอน หรือรับเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น โดยหญิงซึ่งค้าประเวณี
เป็นผู้จัดให้ คือหญิงซึ่งค้าประเวณีจัดเรื่องการกินอยู่หลับนอนให้ มิใช่กินนอนร่วมกับหญิงซึ่งค้า
ประเวณี รวมทั้งให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น เช่น ให้อาศัยที่พัก การกินอยู่หลับนอนเป็น
พฤติการณ์ที่ทอ้งทำเป็นปกติ ไม่ใช่ขายตัวมารับบริการจากหญิงซึ่งค้าประเวณี แต่การรับเงินหรือ
ประโยชน์อย่างอื่น ไม่ใช่พฤติการณ์ที่ทอ้งกระทำเป็นปกติ แม้แต่ครั้งหนึ่งคราวก็ควรเกี่ยวข้องกับ
ความหมายจากข้อ 2 นี้ หรือ

(3) เข้าแทรกแซงเพื่อช่วยเหลือในการทะเลาะวิวาทกับบุคคลกับหญิงซึ่ง
ค้าประเวณีนั้น การกระทำก็คือเข้าแทรกแซง แต่ทอ้งมีเจตนาพิเศษเพื่อช่วยเหลือหญิงดังกล่าว
ไว้คือ ใช้อิทธิพลให้ความคุ้มครองหญิงเมื่อเกิดการโต้เถียงทะเลาะวิวาทอันเกิดกับบุคคล เช่น
โต้เถียงกันในเรื่องค่างจางรวมประเวณี เป็นการกระทำเป็นคราว ๆ ไม่ทอ้งเป็นปกติหลายครั้ง

ส่วนในบทบัญญัติวรรคสามนั้น เป็นบทบัญญัติให้ถือพฤติการณ์ข้อ 1, 2 และ 3 เป็น
การกระทำตามวรรคแรกอันเป็นองค์ความผิดและให้เป็นที่น่าสงสัยของจำเลยนำสืบว่าความจริงมิได้
เป็นเช่นนั้น ถ้าจำเลยนำสืบหักล้างได้ก็ไม่มีข้อเท็จจริงที่จะเป็นข้อสันนิษฐานความผิด เช่น
นำสืบว่ามีปัจจัยเลี้ยงชีพทางอื่นเพียงพอไม่ได้อยู่รวม ไม่ได้รับเงิน ไม่ได้แทรกแซงหรือทำเพื่อ
เหตุอื่น และจำเลยก็สามารถนำสืบได้ว่าความจริงมิได้มีข้อเท็จจริงตามข้อ 1, 2 และ 3 เช่น
ล. แยกรายได้จากหญิงจนครโสภณกิจหนึ่ง แต่ ล.มีรายได้ทางรับจ้างและค้าเขา ไม่ปรากฏว่า
รายได้เหล่านั้นไม่พอแก่การดำรงชีพไม่เข้ามาตรา 286 วรรค 2 (คำพิพากษายุ่ฎีกาที่ 2555/2521,
2521 ก.1234) ล.มีรายได้จากการค้าและทำไรพอดำรงชีพ แม้จะไ้รับเงินส่วนแบ่งจาก

การค้าประเวณีจากหญิง อ.ก.ไม่ผิดมาตรา ๓ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 883/2522, 2522 ฎ. 727)

ความในวรรคดี เป็นบทยกเว้นไม่ใช่ความในวรรค 1, 2, 3 บังคับแก่ผู้ได้รับค่า
เลี้ยงดูจากหญิงซึ่งค้าประเวณีตามกฎหมายหรือธรรมเนียมจรรยา ผู้รับค่าเลี้ยงดูหมายความถึงตัว
บุคคล จึงมิใช่หมายถึงการรับหรือให้เงินกันเป็นครั้งคราว แม้จะไม่มีปัจจัยอื่นใดในการดำรงชีพ
และได้รับเงินจากหญิงซึ่งค้าประเวณี และดำรงชีพอยู่ด้วยเงินที่หญิงซึ่งค้าประเวณีหาได้จาก
อาชีพ ชายก็ไม่มีความผิดตามมาตรานี้ มาตรานี้กฎหมายมิได้ใช้คำว่าศาลปกครองเลี้ยงดูตามที่
บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงเห็นได้ว่ากฎหมายมุ่งให้มีความหมายกว้าง
ออกไป รวมถึงผู้ที่สัมพันธ์กันตามกฎหมาย อาจเป็นโดยสัญญา เช่น คนใช้ ลูกจ้าง หรือ
หมายความที่ไกลจางว่าความจากหญิงซึ่งค้าประเวณี¹ หรือโดยพันธกรรม หรือโดยกฎหมาย
อื่นที่ต้องให้ค่าเลี้ยงดูกันก็ได้ และมีโดยนิติเฉพาะค่าเลี้ยงดู ซึ่งต้องให้ตามกฎหมายเท่านั้น
แต่รวมถึงที่ต้องให้ตามธรรมเนียมจรรยาด้วย อันต้องแล้วแต่ความรู้สึกของคนธรรมดาทั่วไป เหตุนี้
อาจหมายความว่าบุคคลที่สัมพันธ์กันตามความเป็นจริง เช่น บิดากับบุตรนอกกฎหมาย คนที่อยู่
อาศัยด้วยกันในเมตตามหานิยม เช่น เด็ก เป็นต้น

จากที่กล่าวมาในส่วนของการประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 282-286 นี้ จะเห็นได้ว่า
สามารถตีความความผิดในกระบวนการค้าประเวณีได้ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติปรามการค้า
ประเวณี พ.ศ. 2503 และมีข้อแตกต่างกันอยู่หลายประการ คือ ประมวลกฎหมายอาญา
บัญญัติคุ้มครองเด็กหญิงที่อายุต่ำกว่า 15 ปีไว้ชัดเจน และโทษของกฎหมายอาญานี้ก็หนัก
กว่าพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2503 ในกรณีความผิดเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ภารกิจที่
การพิสูจน์ถึงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญานั้น กระทำไต่ยากกว่าพระราชบัญญัติปรามการค้า
ประเวณี เช่น การพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงความผิดตามมาตรา 286 ในกรณีที่จำเลยให้การ
ปฏิเสธ โจทก์ต้องนำสืบให้ได้ว่าจำเลยไม่ปรากฏอาชีพหรือทางเกิดรายได้ หรือไม่ปรากฏว่า
มีผู้เลี้ยงดูให้คงชีพอยู่ หากไม่นำสืบข้อความนี้เลย ข้อเท็จจริงก็จะเข้าตามมาตรา 286
วรรคสองไม่ได้

¹ 2 Manual of German Law No 141. ซึ่งอ้างโดย จิตติ กิ่งศักดิ์,
คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1, หน้า 1832.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 178/2528 ตัดสินว่ารับส่วนแบ่งจากหญิงครั้งละ 40 บาทใน 100 บาท แก่มีอาชีพชานผ้าปลาและผ้าในตลาดเทศบาล มีรายได้เดือนละ 5-6 พันบาท ไม่ปรากฏว่ารายได้ไม่เพียงพอค่า房租 (โจทก์ไม่รับ) ไม่ขัดมาตรา 286

นอกจากนี้ มีคำพิพากษาศาลฎีกาเก่า ๆ ตัดสินไว้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 945-947/2487 2487ฎ. 630 ว่า ช. ตั้งร้านกาแฟโซ่หญิงยกกาแฟเครื่องดื่มให้ลูกค้า มีห้องพิเศษให้ชาย กอดจูบหญิงได้ โดยเสียค่าห้องและรวมบริเวณท้องฟ้าไปที่อื่น โดยตกลงกับหญิงเอง แยกหญิง ท้องให้เงิน ช. ครั้งละ 5 บาท ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ช. มีความผิดตามพระราชบัญญัติสัญจร โรค ร.ศ. 127 ฐานตั้งโรงหญิงนครโสเภณี แต่ไม่มีความผิดฐานจัดหาหญิงเพื่อความใคร่ของผู้อื่น เพราะข้อเท็จจริงได้ความแก่เพียงว่า ช. จัดหาหญิงไปเพื่อปรานีมิชิตชาย เจตนาเพื่อให้ ค้าชายที่ ไม่ได้ตั้งใจจัดไปเพื่อสำเร็จความใคร่ของชาย กรณีเช่นนี้มาจะเห็นได้อยู่ในคดีว่า การตั้งโรงหญิงนครโสเภณีเป็นการจัดหาหญิงเพื่อความใคร่ของผู้อื่นชัดแจ้งแล้ว การที่หญิงชาย ตกกลงกันเอง แต่ ช. เอาเงินจากหญิง 5 บาท ก็แสดงว่าเป็นผลงานของ ช. เห็นได้ชัด การจัดหาหญิงไปปรานีมิชิตชายเพื่อค้าชายที่นั่น การปรานีมิชิตชายที่นั่นก็คือให้ชายกอดจูบได้ใน ห้องพิเศษ เป็นการอนาจารอยู่ชัดแล้วเช่นเดียวกัน จะว่าไม่เป็นการจัดหาเพื่อความใคร่ของ ชายใดอย่างไร¹ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจุบันหากมีปัญหาทำนองเกี่ยวกับนี้ขึ้นสู่ศาลฎีกาอีก ศาลฎีกาอาจปรับเปลี่ยนแนววินิจฉัยก็ได้ เพราะปัจจุบันมีสภาพสังคม ความเจริญเปลี่ยนแปลง ไปมาก และแนวความคิดในการปรับข้อเท็จจริงกับกฎหมายก็ต้องให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามปัญหาสำคัญของการแก้ไขปัญหานี้หากำเนิดหญิงมาเพื่อค้าประเวณี นั้น หากใครขึ้นอยู่กับคำวินิจฉัยของศาลแต่เพียงประการเดียวไม่ เพราะคดีความที่ขึ้นสู่ศาล เกี่ยวกับความผิดตามมาตรา 282-286 นั้น มีเล็กน้อย คดีส่วนใหญ่จะเสร็จสิ้นลงในวัน ตำรวจ สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นจะเป็นอย่างไรจะได้อธิบายต่อไป

¹ จิตติ กิ่งภักดิ์, กฎหมายอาญา ภาค 2 ตอน 1, หน้า 1994.